

UCLL
HOGESCHOOL

Bachelor in de orthopedagogie
Bachelorproef

**Hoe kan nazorg vanuit de
contextbegeleiding die DC
Jan Rap, binnen de Waaiburg,
biedt vormgegeven worden?**

Naam: Yinke Macquoy

Datum: 10/6/2025

BAP-begeleider: Greet van der Wielen

Voorwoord

Met trots presenteer ik u mijn bachelorproef, die het sluitstuk vormt van mijn opleiding PBA Orthopedagogie aan hogeschool UCLL. Deze proef is niet alleen het resultaat van maandenlang onderzoek en hard werk, maar ook een weerspiegeling van mijn groei als student, onderzoeker en persoon.

Het schrijven van deze bachelorproef was een leerzaam, intensief en soms ook confronterend proces. Het dwong me om kritisch na te denken, gestructureerd te werken en door te zetten op momenten dat het moeilijk was. Tegelijkertijd gaf het me de kans om me te verdiepen in een onderwerp dat me oprecht interesseert, en dat maakte het tot een verrijkende ervaring.

Een dergelijk traject leg je nooit alleen af. Daarom wil ik graag van deze gelegenheid gebruik maken om een aantal mensen te bedanken die mij op verschillende manieren hebben gesteund.

In de eerste plaats wil ik mijn begeleider, Greet van der Wielen, van harte bedanken voor haar deskundige begeleiding, waardevolle feedback en geduld. Uw richtinggevende opmerkingen en kritische blik hebben deze bachelorproef naar een hoger niveau getild.

Verder wil ik Anouk Belmans en het volledige team van dagcentrum Jan Rap bedanken voor hun ondersteuning, expertise en bereidwilligheid om mee te denken. Hun inzichten en betrokkenheid zijn voor mij van grote waarde geweest.

Mijn dank gaat ook uit naar mijn familie en vrienden. Jullie geloof in mij, luisterend oor en aanmoediging – ook als ik het even niet meer zag zitten – hebben me geholpen om door te zetten en mijn doelen te blijven nastreven. Zonder jullie steun was dit eindresultaat er niet geweest.

Tot slot hoop ik dat deze bachelorproef niet alleen als academisch werkstuk gewaardeerd wordt, maar ook kan bijdragen aan een bredere reflectie of verdere studie binnen dit vakgebied.

VOORWOORD	2
1 INLEIDING.....	6
1.1. VOORSTELLING STAGE-ORGANISATIE EN STAGEPLAATS	6
1.2. PRAKTIJKVRAAGSTUK	6
1.3. ONDERZOEKSDOEL EN ONDERZOEKSVRAAG.....	8
2 METHODOLOGIE.....	10
2.1. LITERATUURONDERZOEK.....	10
2.2. PRAKTIJKONDERZOEK	11
3 RESULTATEN.....	14
3.1. WAT IS CONTEXTBEGELEIDING IN (INTEGRALE) JEUGDHULP?	14
3.1.1 Literatuuronderzoek	14
3.1.1.1 Kader vanuit overheid/beleid rond contextbegeleiding	14
3.1.1.2 Werkzame elementen binnen contextbegeleiding	15
3.1.2 Praktijkonderzoek	18
3.1.2.1 Interviews organisaties	18
3.1.2.2 Interviews coördinatoren.....	19
3.1.2.3 Interviews gezinnen	19
3.2. WELKE METHODIEKEN KUNNEN INGEZET WORDEN TIJDENS DE NAZORG VANUIT CONTEXTBEGELEIDING?	20
3.2.1. Literatuuronderzoek	20
3.2.1.1. Verhaal van Jordy.....	20
3.2.1.2. Kader vanuit overheid/beleid rond nazorg.....	21
3.2.1.3. Mogelijke invulling van nazorg:.....	23
3.2.2. Praktijkonderzoek	25
3.2.2.1. Interviews organisaties	25
3.2.2.2. Interviews coördinatoren	26
3.2.2.3. Interviews gezinnen	28
3.2.2.4. Observatie nazorggesprek	29
4. CONCLUSIE	31
4.1. VERGELIJKING RESULTATEN.....	31
4.2. HOE KAN NAZORG VANUIT DE CONTEXTBEGELEIDING DIE DC JAN RAP, BINNEN DE WAAIBURG, BIEDT VORMGEGEVEN WORDEN?	33

5 CREATIEF PRODUCT	36
5.1. DE NAZORGBOX – SAMEN STERK NA AFSLUITING	36
5.1.1. Het Nazorgkompas – Helderheid en voorbereiding	36
5.1.2. Blijf-in-Contact Toolkit – Continuïteit waarmaken	36
5.1.3. Nazorgnetwerkkarta – Het netwerk als fundament	37
5.1.4. Reflectiespel “Nazorgpraat” – Positieve bekrachtiging en dialoog	37
5.1.5. Infographic “6 Bouwstenen van Sterke Nazorg” – Visie en verankering	37
5.2. VERANTWOORDING VANUIT DE CONCLUSIE	37
6. DISCUSSIE	39
6.1. PROJECT (INHOUDELIJK)	39
6.2. PROCES (PERSOONLIJK)	40
7. LITERATUURLIJST	43
8. BIJLAGEN	46
8.1. BIJLAGE 1 - MAIL	46
8.1.1. Verzonden mail:	46
8.1.2. Antwoorden:	46
8.2. BIJLAGE 2 – LEIDRAAD INTERVIEWS.....	48
8.2.1. Leidraad interviews organisaties	48
8.2.2. Leidraad interviews coördinatoren (vzw de Waaiburg)	48
8.2.3. Leidraad interviews gezinnen	49
8.3. BIJLAGE 3 - DATAVERWERKING	50
8.3.1. Dataverwerkingsmethode interviews organisaties	50
8.3.2. Dataverwerkingsmethode interviews coördinatoren (vzw de Waaiburg)	51
8.3.3. Dataverwerkingsmethode interviews gezinnen	53
8.4. BIJLAGE 4 – DE NAZORGBOX: SAMEN STERK NA AFSLUITING	54
8.4.1. Het Nazorgkompas.....	55
8.4.2. Blijf-in-Contact Toolkit	58
8.4.3. Nazorgnetwerkkarta	62
8.4.3.1. Handleiding voor begeleiders:	62
8.4.3.2. Voor jongeren en gezinnen:.....	63

8.4.4.	Reflectiespel “Nazorgpraat”	64
8.4.5.	Infographic “6 Bouwstenen van Sterke Nazorg”	65

1 Inleiding

1.1. Voorstelling stage-organisatie en stageplaats

De stageorganisatie is vzw De Waaiburg, maar de specifieke stageplaats is dagcentrum Jan Rap. Binnen de organisatie is er één thuisbegeleidingsdienst (Afdeling Aandacht), drie dagcentra (Afdeling Kameleon, Jan Rap en Parkoers) en drie leefgroepen (Afdeling Leeuwerik, 't Spoor en Pitstop). De organisatie biedt diverse modules aan, waaronder verblijf, dagbegeleiding in groep, contextbegeleiding bij autonoom wonen en algemene contextbegeleiding (De Waaiburg, n.d.).

De Waaiburg is een organisatie binnen de Bijzondere Jeugdzorg. Dagcentrum Jan Rap is zowel een rechtstreeks als een niet-rechtstreeks toegankelijk dagcentrum. Dit betekent dat de doorverwijzing kan gebeuren via eerstelijnsorganisaties (zoals CLB, CAW, OCMW, enzovoort), maar ook via de jeugdrechtbank en gemandateerde voorzieningen (zoals het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg of het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling). De geboden hulp in het dagcentrum omvat leergroepbegeleiding, contextbegeleiding, individuele begeleiding en school- en studiebegeleiding (De Waaiburg, n.d.).

1.2. Praktijkvraagstuk

Contextbegeleiding binnen het dagcentrum is een intensieve vorm van begeleiding waarbij wekelijks contact is met ouders en andere belangrijke betrokkenen. Deze betrokkenen kunnen deel uitmaken van de context of andere hulpverleners zijn (bijvoorbeeld de school). De contextbegeleiding kan zowel worden opgebouwd als afgebouwd, afhankelijk van de nood aan begeleiding. De duur van de begeleiding varieert per gezin; er is geen vaste begeleidingsduur. Wel wordt er om de zes maanden een evolutieverslag opgemaakt en een bespreking gepland met de belangrijkste betrokkenen rond het gezin. Dit zijn sleutelmomenten om te evalueren of de begeleiding moet worden voortgezet of kan worden afgerond. Gemiddeld duurt een begeleiding 1,5 tot 2 jaar; slechts in uitzonderlijke gevallen duurt een begeleiding minder dan één jaar. Binnen de contextbegeleiding wordt voornamelijk vraaggericht en vraaggestuurd gewerkt. Het behouden van de regie bij de cliënt is een belangrijk uitgangspunt voor het dagcentrum. De afronding van de

contextbegeleiding gebeurt steeds in samenspraak met de cliënt en diens context, met aandacht voor de balans tussen zorgzaamheid en het beëindigen van de begeleiding (A. Belmans & C. Cuyvers, persoonlijke communicatie, 16 december 2024).

De begeleiding is opgebouwd uit verschillende fasen. Eerst vindt een intakegesprek plaats, waarna er na 6 tot 8 weken een handelingsplan wordt opgesteld en een bespreking wordt gepland met het gezin en de verwijzer. Vervolgens wordt om de zes maanden een evolutieverslag opgesteld, gekoppeld aan een evolutiebespreking met het gezin. Bij afronding of doorverwijzing wordt een eind- of schakelverslag opgesteld (A. Belmans & C. Cuyvers, persoonlijke communicatie, 16 december 2024).

Wanneer er sprake is van terugval, bestaat de mogelijkheid voor het gezin om zich binnen één jaar opnieuw aan te melden. In dat geval mag het gezin de wachtrij overslaan. De heraanmelding kan gebeuren in overleg of via andere hulpverleners of netwerkleden. Hoewel heraanmeldingen niet frequent voorkomen, doen ze zich meestal voor bij ingrijpende gebeurtenissen. Een heropstart vindt enkel plaats indien de context dit wenst, behalve wanneer de maatregel wordt opgelegd door de jeugdrechter (A. Belmans & C. Cuyvers, persoonlijke communicatie, 16 december 2024).

Voor nazorg bestaan er momenteel geen vaste richtlijnen. Het dagcentrum is nog op zoek naar manieren om nazorg anders en effectiever vorm te geven. Aan het einde van een begeleiding wordt wel steeds aangegeven dat er een nazorgperiode mogelijk is, maar dit blijft vaak vaag en er is niet altijd een concreet plan. Het dagcentrum merkt dat gezinnen hier niet altijd op ingaan, zelfs wanneer dit nodig zou zijn. Daarom wil men binnen het dagcentrum onderzoeken hoe dit anders kan worden aangepakt (A. Belmans & C. Cuyvers, persoonlijke communicatie, 16 december 2024).

Binnen de organisatie merkt men dat weinig gezinnen effectief gebruikmaken van of terugvallen op de nazorg. De redenen hiervoor zijn niet bekend. Mogelijke verklaringen zijn dat de stap naar nazorg te groot is, of dat het gezin het gevoel heeft dat alles goed verloopt. Een belangrijke vraag die hierbij rijst, is: "Wat maakt dat de stap naar nazorg moeilijk is?" (A. Belmans & C. Cuyvers, persoonlijke communicatie, 16 december 2024).

In 2024 werden binnen alle dagcentra in totaal 59 inhoudelijke nazorgcontacten geregistreerd. Het werkelijke aantal ligt echter vermoedelijk hoger, aangezien niet elk contactmoment formeel wordt vastgelegd vanwege tijdsgebrek. Binnen Dagcentrum Jan Rap werden dat jaar 28 nazorgcontacten geregistreerd. Deze contacten variëren sterk in intensiteit, duur en frequentie. Het dagcentrum is op diverse manieren bereikbaar: online, telefonisch, via een spontaan bezoek of tijdens georganiseerde terugkommomenten (W. Schellekens, persoonlijke communicatie, 27 maart 2025).

1.3. Onderzoeksdoel en onderzoeksvraag

In het kader van deze bachelorproef wordt onderzocht hoe nazorg binnen de contextbegeleiding van DC Jan Rap, een dienst binnen de Waaiburg, op een effectieve manier vormgegeven kan worden. Deze voorziening biedt contextbegeleiding aan jongeren en hun omgeving binnen het kader van integrale jeugdhulp in Vlaanderen (wie). De centrale onderzoeksvraag luidt dan ook: “Hoe kan nazorg vanuit de contextbegeleiding die DC Jan Rap, binnen de Waaiburg, biedt vormgegeven worden?”

Het doel van dit onderzoek is om tegen 15 mei 2025 (wanneer) minstens drie werkzame factoren te identificeren die bijdragen aan effectieve nazorg na contextbegeleiding. Daarnaast worden minstens twee concrete aanbevelingen geformuleerd voor de verdere invulling van deze nazorg (wat). Deze aanbevelingen zijn bedoeld om de hulpverlening binnen DC Jan Rap duurzaam te versterken en de continuïteit van de ondersteuning aan jongeren en hun context te garanderen (waarom).

Het onderzoek vindt plaats binnen de praktijk van DC Jan Rap, een dienst van De Waaiburg die actief is binnen het werkveld van de jeugdhulpverlening (waar). De bachelorproef richt zich op het analyseren en optimaliseren van een belangrijk maar vaak onderbelicht aspect van de hulpverlening, namelijk de nazorgfase (hoe).

Om de centrale onderzoeksvraag te beantwoorden, worden twee deelvragen onderzocht. Ten eerste: “Wat is contextbegeleiding in integrale jeugdhulp?”, waarbij wordt ingegaan op het beleidskader en de werkzame elementen van deze begeleidingsvorm. Ten tweede: “Welke methodieken kunnen ingezet worden tijdens de nazorg vanuit contextbegeleiding?”,

waarbij onder meer het verhaal van Jordy, het beleidskader rond nazorg en mogelijke methodische invullingen aan bod komen. Deze deelvragen vormen samen de basis voor een gefundeerde analyse van het thema (hoe).

Ten slotte wordt op basis van de bevindingen uit de tweede deelvraag een creatief product uitgewerkt dat een concrete en bruikbare invulling biedt aan de nazorg binnen de contextbegeleiding van DC Jan Rap (wat/hoe). Dit product dient als praktische vertaling van de onderzoeksresultaten en als inspiratiebron voor verdere ontwikkeling binnen de organisatie.

2 Methodologie

2.1. Literatuuronderzoek

Het literatuuronderzoek in deze bachelorproef werd uitgevoerd met als doel een degelijk theoretisch kader te ontwikkelen en een grondige situering van het onderzochte onderwerp te voorzien. Hiervoor werd gebruikgemaakt van een brede waaier aan bronnen, waaronder websites van organisaties, bachelor- en masterproeven, wetenschappelijke artikels, handboeken en officiële decreten. De bronnen werden verzameld via verschillende kanalen, waaronder Limo, Google en Google Scholar, afhankelijk van het type informatie dat gezocht werd.

Websites van organisaties werden voornamelijk geraadpleegd om actuele en praktijkgerichte informatie te verzamelen over contextbegeleiding en aanverwante thema's. Deze bronnen boden inzicht in de manier waarop bepaalde praktijken in het werkveld vorm krijgen en hoe organisaties deze communiceren naar hun doelgroep. Er werd bewust gekozen voor websites van erkende en betrouwbare instellingen zoals overheidsinstanties, gesubsidieerde organisaties en sectorale kenniscentra. Bij het gebruik van deze bronnen werd telkens kritisch afgewogen of de informatie afkomstig was van een professionele en transparante organisatie met een duidelijke missie, contactgegevens en aantoonbare expertise binnen het vakgebied. Commerciële of niet-geverifieerde websites werden consequent vermeden. Deze bronnen werden voornamelijk via Google gevonden.

Daarnaast werd gebruikgemaakt van bachelor- en masterproeven van studenten binnen gelijkaardige opleidingen of onderzoeksdomeinen. Hoewel deze eindwerken niet als wetenschappelijke publicaties beschouwd worden, leverden ze relevante inzichten op over probleemstellingen, contexten en werkwijzen die nauw aansluiten bij deze bachelorproef. Bij de selectie van deze documenten werd gelet op de inhoudelijke kwaliteit, methodologische opbouw en bronvermelding. Deze werken werden hoofdzakelijk teruggevonden via Limo, het zoekplatform van UCLL.

Ter versterking van het theoretisch kader werden ook wetenschappelijke artikels en handboeken geraadpleegd. Deze vormden de basis voor het begrijpen en toepassen van

theorieën en modellen die relevant zijn voor het onderwerp. Artikels werden hoofdzakelijk geselecteerd op basis van hun actualiteit, relevantie en wetenschappelijke degelijkheid. Ze werden voornamelijk teruggevonden via Google Scholar en Limo, en onderworpen aan een kritische beoordeling van hun herkomst, auteurschap en peerreviewstatus. Handboeken boden ondersteuning bij het verduidelijken van basisbegrippen en algemeen aanvaarde theorieën.

Tot slot werden officiële decreten en regelgeving betrokken bij het literatuuronderzoek om het wettelijke kader te verduidelijken waarin de onderzochte praktijk zich afspeelt. Hiervoor werd uitsluitend gebruikgemaakt van betrouwbare bronnen zoals de officiële website van de Vlaamse overheid, die doorgaans via Google werd bereikt.

Door deze gevarieerde en onderbouwde benadering werd gestreefd naar een zo volledig en genuanceerd mogelijk beeld van het onderwerp, met oog voor zowel theoretische onderbouwing als actuele praktijkinformatie.

2.2. Praktijkonderzoek

Om de onderzoeksdoelstelling aan te vullen met inzichten uit het werkveld, werd naast het literatuuronderzoek ook praktijkonderzoek uitgevoerd. Dit praktijkgedeelte bestond uit interviews, observaties en zelfreflectie, met als doel een diepgaand en realistisch beeld te schetsen van hoe nazorg na residentiële jeugdhulp in de praktijk vorm krijgt.

In een eerste fase werd contact gezocht met organisaties uit de jeugdhulpverlening via e-mail, met de vraag om mee te werken aan een interview (zie bijlage 1). De e-mails werden verzonden naar Huize Sint-Vincentius, vzw Breek, Stef Veraghtert (contextwerker bij Gerechtelijke Jeugdhulp De Kempen – campus De Markt), Cachet vzw, de Wiekslag, Huize Levensruimte, Daidalos vzw, Ter Loke, Cirkant, De Oever, vzw Sporen en De Schommel. Om de kans op respons te vergroten, werd aanvullend telefonisch contact opgenomen met zowel Huize Sint-Vincentius als De Schommel. De organisaties en personen die effectief antwoordden zijn opgenomen in bijlage 1.

Bij de selectie van de organisaties werd gezocht naar een mix van erkende voorzieningen binnen de residentiële jeugdhulp, ervaringsgerichte initiatieven en organisaties met een

visie op nazorg. Zo werd onder andere contact opgenomen met vzw Breek, een beginnende organisatie die met jongeren op ervaringsgerichte tocht gaat. Hoewel zij nog geen ervaring hebben met het aanbieden van nazorg, zijn ze wel bezig met de opstart van een nazorgwerking. Hun inbreng bood waardevolle perspectieven over hoe nieuwe initiatieven nadenken over de invulling van nazorg in de jeugdhulp.

De interviews werden individueel en semi-gestructureerd afgenomen (zie bijlage 2). Deze methode liet toe om te werken met vooraf bepaalde thema's, terwijl er tegelijk ruimte bleef voor verdieping en nuance op basis van de antwoorden van de respondenten. Bij een aantal gesprekken werd de opname per vergissing niet gestart. In die gevallen werd de inhoud gereconstrueerd op basis van nauwkeurige schriftelijke notities. De interviews vonden plaats met drie verschillende groepen: coördinatoren van De Waaiburg, gezinnen die recent een hulpverleningstraject afsloten (gekoppeld aan een tevredenheidsmeting), en medewerkers van externe organisaties. Voor de verwerking van deze gegevens werd gebruikgemaakt van analysemethode 12: het horizontaal vergelijken van de interviews (zie bijlage 3). Deze methode liet toe om thema's, gelijkenissen en verschillen te identificeren over de verschillende gesprekken heen (Van Der Donk & Van Lanen, 2011).

Naast de interviews werd een eenmalige observatie uitgevoerd van een nazorggesprek. Deze observatie vond plaats in een natuurlijke omgeving en werd openlijk en niet-participerend uitgevoerd. Er werd gekozen voor een directe en minder gestructureerde observatiemethode om de interacties tussen hulpverlener en cliënt op een spontane manier te kunnen waarnemen. De observator stelde zich bewust passief op en beperkte de eigen invloed op het verloop van het gesprek. Er werd gelet op de manier waarop nazorg werd aangeboden, de inhoudelijke focus van het gesprek, de betrokkenheid van beide partijen en de positionering van het nazorgmoment binnen het bredere hulpverleningstraject. Daarnaast werd er ook aan zelfobservatie gedaan, waarbij kritisch werd gereflecteerd op de rol van de onderzoeker, mogelijke vooringenomenheden en interpretatie van de observaties (Van Der Donk & Van Lanen, 2011).

Door de combinatie van interviews, observaties en reflectie werd het thema nazorg na residentiële jeugdhulp vanuit verschillende perspectieven in het werkveld zo rijk en volledig mogelijk belicht. Dankzij het gebruik van meervoudige invalshoeken werd gestreefd naar

een zo volledig en genuanceerd mogelijk beeld van het onderwerp, met oog voor zowel theoretische onderbouwing als actuele praktijkinformatie.

3 Resultaten

3.1. Wat is contextbegeleiding in (integrale) jeugdhulp?

3.1.1 Literatuuronderzoek

3.1.1.1 Kader vanuit overheid/beleid rond contextbegeleiding

Contextbegeleiding is een erkende begeleidingsvorm binnen de Vlaamse jeugdhulp en maakt deel uit van het aanbod van mobiele en ambulante hulpverlening. Deze methodiek richt zich niet alleen op de jongere zelf, maar op diens volledige leefomgeving — het gezin, de school, het netwerk en andere betrokkenen. Het doel is om de context waarin de jongere opgroeit te versterken, zodat hij of zij beter kan functioneren in het dagelijks leven en in de maatschappij (Vlaamse Regering, 2019).

Volgens het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 2012 betreffende de integrale jeugdhulp, wordt contextbegeleiding omschreven als een mobiele, systemische en doelgerichte vorm van hulpverlening. De begeleiding vindt plaats in de leefomgeving van de jongere, zoals thuis of op school, en betreft actief het netwerk van de jongere bij het hulpverleningsproces. Deze aanpak is bedoeld om de drempel tot hulpverlening te verlagen en om sneller en effectiever in te spelen op signalen van zorg (Vlaamse Regering, 2019).

Contextbegeleiding kan zowel preventief als curatief worden ingezet. Ze wordt vaak gebruikt als alternatief voor residentiële plaatsing, of als ondersteuning bij de terugkeer naar huis na een verblijf in een voorziening. De begeleiding is meestal vrijwillig, maar kan ook opgelegd worden in een gerechtelijk kader. De Vlaamse regelgeving benadrukt het belang van laagdrempeligheid, continuïteit en samenwerking met andere actoren binnen de integrale jeugdhulp, zoals de jeugdrechtbank, het CLB of de sociale diensten (Vlaamse Regering, 2019).

De uitvoering van contextbegeleiding gebeurt door erkende voorzieningen die gespecialiseerd zijn in mobiele hulpverlening. Deze voorzieningen moeten voldoen aan de voorwaarden voor erkenning en subsidiëring zoals vastgelegd in de Vlaamse Codex Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Ze werken volgens een handelingsgericht kader, waarbij de

hulpverlening afgestemd wordt op de noden van de jongere en zijn of haar context (Vlaamse Regering, 2019).

3.1.1.2 Werkzame elementen binnen contextbegeleiding

Contextbegeleiding is een mobiele hulpverleningsvorm die gezinnen in problematische leefsituaties ondersteunt vanuit een opvoedkundige invalshoek. Hierbij worden alle relevante personen betrokken om complexe problemen krachtgericht aan te pakken. Het doel is om het samenleven vlotter te laten verlopen door samen te zoeken naar oplossingen voor de zorgen en problemen van kinderen, jongeren en hun ouders (Sterckx et al., 2018). Er bestaan verschillende vormen van contextbegeleiding, die variëren in frequentie, intensiteit en duur, en die rechtstreeks of niet-rechtstreeks toegankelijk kunnen zijn (Vanophalvens & Sociale School Heverlee, 2017).

Rechtstreeks toegankelijke vormen zijn onder andere laagdrempelige contextbegeleiding, reguliere contextbegeleiding, kortdurende krachtgerichte contextbegeleiding, crisiscontextbegeleiding en contextbegeleiding voor (aanstaande) ouders met kinderen. Laagdrempelige contextbegeleiding richt zich op gezinnen met kinderen van 0 tot 18 jaar en is laagintensief en mobiel. Ze focust op afgebakende problemen zoals (v)chtscheidingen, wegloupedrag, opvoedingsproblemen en kansarmoede (Infopunt Trawant - RTH Antwerpen Zuidkant, n.d.). Reguliere contextbegeleiding bestaat uit wekelijkse huisbezoeken met als doel het activeren van bestaande of nieuwe contexten die bijdragen aan de ontwikkeling van het kind (Contextbegeleiding, n.d.). Kortdurende krachtgerichte contextbegeleiding, ook wel positieve heroriëntering genoemd, biedt gedurende maximaal vier maanden ondersteuning aan gezinnen waar de verbinding zoek is, met nadruk op communicatie, verandering en verbinding (Columbus - Minor-Ndako, 2024). Crisiscontextbegeleiding richt zich op gezinnen in crisissituaties en benut crisismomenten als kantelpunten naar positieve verandering (CrisisJeugdhulp | Jeugdhulp, n.d.). Contextbegeleiding voor (aanstaande) ouders met kinderen biedt intensieve ondersteuning vanaf de achtste maand van de zwangerschap tot het eerste levensjaar van het kind, met nadruk op praktische opvoedingsondersteuning (De Volte, n.d.).

Niet-rechtstreeks toegankelijke vormen zijn kortdurende intensieve contextbegeleiding en contextbegeleiding in functie van autonoom wonen. Kortdurende intensieve contextbegeleiding is bedoeld voor gezinnen met jongeren van 10 tot 18 jaar in verontrustende opvoedingssituaties en richt zich op het versterken van de ouder-kindrelatie (Vzw Olo-Rotonde, n.d.). Contextbegeleiding in functie van autonoom wonen ondersteunt jongeren van 17 tot 20 jaar die zelfstandig willen wonen en focust op levensdomeinen zoals werk, school, wonen en budgetbeheer (Jeugdzorgcentrum, n.d.).

Een specifieke vorm van contextbegeleiding is thuisbegeleiding, waarbij kinderen, jongeren en hun gezin ondersteund worden in hun eigen leefomgeving. Het doel is om die omgeving zo te versterken dat uithuisplaatsing vermeden kan worden en kinderen veilig kunnen opgroeien binnen hun gezin. Binnen deze aanpak worden vier methodieken toegepast die samen de intensieve pedagogische thuisbegeleiding vormen (Steens et al., 2017). Een belangrijk werkend mechanisme binnen deze begeleiding is afstemming, ook wel 'tuning' genoemd. Dit betekent dat de contextbegeleider zich voortdurend probeert af te stemmen op het gezin. Dat gebeurt op verschillende manieren. Zo is de manier waarop de begeleider spreekt belangrijk: gebruikt hij of zij een specialistische taal, of sluit de taal aan bij die van het gezin? Ook non-verbale signalen spelen een rol. Sommige begeleiders noteren veel en vermijden oogcontact, terwijl anderen juist expliciet oogcontact maken en benoemen wat ze non-verbaal opmerken. Daarnaast is er het belang van ruimte voor een losse babbel. Sommige begeleiders volgen strikt hun schema, terwijl anderen bewust tijd maken voor een informeel gesprek. Ouders geven aan dat ook kleine praktische hulp – zoals helpen met administratie of vervoer – erg belangrijk is, terwijl sommige begeleiders dit niet als onderdeel van hun taak zien. Ouders zijn bovendien gevoelig voor de non-verbale reacties van de begeleider, zoals slikken, wegstaren of tranen in de ogen, omdat dit toont dat de begeleider met hen meeleeft. De eerste contacten met een contextbegeleider verlopen vaak technisch: er worden papieren ingevuld en gegevens gecontroleerd. Hulpverleners zijn dan vooral bezig met administratie en merken soms niet hoe ingrijpend zo'n eerste gesprek is voor het gezin. Voor jongeren geldt dat ze vaak beter bereikt worden door samen iets te doen, in plaats van enkel te praten. De begeleiding zelf verloopt in verschillende fasen. In het begin ligt de nadruk vaak op de 'front-stage' aspecten, zoals het opstellen van een dossier of handelingsplan. Hierdoor is er soms te weinig afstemming met het gezin, wat kan

leiden tot een begeleiding die te gestandaardiseerd aanvoelt en waarin geen echte band ontstaat. Tijdens de begeleidingsfase ontstaat er meestal een langzame verbreding van de aanpak – de ‘backstage’ – waarin meer ruimte is voor echte verbinding. Maar bij het evolutiegesprek verschuift de aandacht vaak opnieuw naar de formele kant van de begeleiding. Er is ook een verschil in beleving tussen ouders en begeleiders. Ouders geven aan dat praktische hulp hen echt vooruit heeft geholpen, terwijl begeleiders die deze hulp boden vaak niet of slechts gedeeltelijk tevreden zijn over het traject. Bovendien is het voor ouders vaak onduidelijk wanneer de begeleiding zal stoppen, wat gevoelens van machteloosheid oproept. Ook jongeren geven aan dat dit onduidelijk is (Steens et al., 2017).

Binnen een begeleiding is het essentieel om aandacht te hebben voor de kwaliteit van de contacten tussen alle betrokkenen. Ouders hechten veel belang aan een begeleider met wie ze echt kunnen praten, die naar hen luistert en bij wie ze steun ervaren. Voor kinderen en jongeren is het belangrijk dat er steunfiguren zijn bij wie ze terechtkunnen als het moeilijk gaat, waar ze zich kwetsbaar mogen opstellen, hun gevoelens kunnen tonen en fouten mogen maken. In het algemeen geldt dat begeleiders eerst moeten doen wat echt nodig is: aandacht geven aan wat de ander wil vertellen, tijd en ruimte bieden om zich volledig te uiten, en erkenning geven voor wat er leeft. Aanwezig zijn betekent ook tonen wat de situatie met je doet als begeleider, en je dus kwetsbaar durven opstellen. De mate waarin verbinding tot stand komt, hangt ook af van de gebruikte lichaamstaal, de woorden die gekozen worden en de inhoud die in gesprekken mogelijk is. Het helpt als de contextbegeleider in concrete taal spreekt en schrijft over dagelijkse situaties van ouders en kinderen, in plaats van te werken met labels of vakjargon. De belangrijkste principes van contextbegeleiding zijn gebaseerd op samenwerking en gelijkwaardigheid. Er wordt gewerkt met het hele gezin: beide ouders worden betrokken, kinderen blijven zoveel mogelijk thuis, en het welzijn en de veiligheid van alle kinderen staan centraal. De verantwoordelijkheid voor veiligheid ligt bij de volwassenen, en er wordt rekening gehouden met de verschillende perspectieven van gezinsleden. Daarnaast wordt er samengewerkt met de bredere familie. Iedereen heeft mensen nodig om zich goed te voelen. Samen met ouders en kinderen wordt gezocht naar wie belangrijk is in hun leven. Kinderen hebben het recht om hun familiale en culturele banden te behouden, en familieleden hebben recht op contact met hen. Ouders en familieleden worden gezien als de belangrijkste personen om het welzijn en de veiligheid

van de kinderen te waarborgen. Ook jongeren die de jeugdzorg verlaten, hebben nood aan voldoende sociale steun. Een ander belangrijk uitgangspunt is de vragende benadering. De expertise van het gezin wordt erkend en verkend, zonder te vertrekken vanuit eigen aannames of conclusies. Waarden die voor het gezin belangrijk zijn, worden gewaardeerd, en er wordt gestreefd naar een meer gelijkwaardige relatie tussen gezinsleden en begeleider. Een vraag die niet meteen beantwoord wordt, kan nieuwe manieren van denken, voelen en handelen openen. Contextbegeleiding is ook gericht op krachten en hulpbronnen. Er wordt gekeken naar wat goed loopt, waar gezinsleden sterk in zijn, en wie of wat hen al ondersteunt. Er is aandacht voor uitzonderingen – momenten waarop het probleem zich niet voordoet – en er wordt gewerkt aan het creëren van hoop en perspectief. Tot slot is de begeleiding gericht op doelen en oplossingen. Praten over de gewenste situatie roept hoop en positieve gevoelens op, en versterkt het verlangen om die situatie te bereiken. Het is belangrijk om de doelen van het gezin helder te krijgen, soms eerst intensief te werken aan veiligheid, en samen te bespreken hoe die doelen bereikt kunnen worden en wie daarbij kan helpen. Kleine stappen worden aangemoedigd. De contextbegeleider wordt in dit proces ondersteund door een combinatie van wetenschappelijke kennis en buikgevoel. Ze moet signalen van misbruik, mishandeling en verwaarlozing kunnen herkennen, weten wat werkt en wat niet werkt, en deze kennis combineren met haar intuïtie. Werkbegeleiding gebeurt aan de hand van vragen, waarbij de begeleider zelf initiatief neemt en beslissingen maakt. Er is ook aandacht voor relaties en gevoelens: de contextbegeleider engageert zich persoonlijk in de contacten met gezinnen (Van Den Begin & vzw Sporen, 2020).

3.1.2 Praktijkonderzoek

3.1.2.1 Interviews organisaties

In de interviews met medewerkers van organisaties komt naar voren dat contextbegeleiding een structureel onderdeel is van hun werking. Eén organisatie werkt met contextwerkers die vanaf het begin van het traject betrokken zijn. Deze contextwerkers voeren gesprekken met ouders, informeren hen over risicofactoren en beschermende factoren, en onderhouden regelmatig contact via telefoon of fysieke gesprekken. Er bestaat zelfs een intern document dat beschrijft wat een contextwerker doet in elke fase van het traject, wat wijst op een

doordachte en consistente aanpak. De contextwerker fungeert als brugfiguur tussen het gezin en andere hulpverleners, en zorgt ervoor dat de begeleiding afgestemd is op de specifieke situatie van het gezin. In de toekomst wil men ook trajecten opzetten waarbij het hele gezin samen het proces doorloopt, wat de visie op contextbegeleiding als gezinsgerichte aanpak versterkt.

3.1.2.2 Interviews coördinatoren

Uit de interviews met coördinatoren van dagcentra, verblijf en thuisbegeleidingsdiensten blijkt dat contextbegeleiding in de integrale jeugdhulp wordt gezien als een begeleiding die op maat, aanklappend en vraaggericht is. Coördinatoren benadrukken dat contextbegeleiding zich richt op het ondersteunen van het hele gezin, niet enkel het kind of de jongere. Binnen de thuisbegeleidingsdienst wordt bijvoorbeeld gesproken over een module voor langdurige laagintensieve contextbegeleiding (LLCB), waarbij gezinnen maandelijks contact hebben met een begeleider. Deze begeleiding is flexibel en wordt afgestemd op de noden van het gezin. Er wordt gewerkt met open, niet-sturende vragen zoals “Hoe is het?” om gezinnen ruimte te geven om hun verhaal te doen. Ook wordt er aandacht besteed aan emancipatorisch en empowerend werken, waarbij gezinnen gestimuleerd worden om zelf regie te nemen over hun situatie.

3.1.2.3 Interviews gezinnen

In de interviews met gezinnen wordt contextbegeleiding vooral zichtbaar in de manier waarop ouders de ondersteuning van het dagcentrum ervaren. Ouders geven aan dat ze het belangrijk vinden dat er een tussenpersoon is die hen helpt bij communicatie en begeleiding – een rol die typisch door een contextbegeleider wordt opgenomen. Deze persoon helpt hen bij het begrijpen van het hulpverleningsaanbod en het leggen van contacten met andere diensten. Ouders waarderen de positieve relatie met de begeleiders, wat wijst op het belang van vertrouwen en nabijheid in contextbegeleiding. Ze benoemen ook dat ze het belangrijk vinden dat er zichtbare verbetering is in het gezin en dat deze evolutie ondersteund wordt door iemand die hen begrijpt en begeleidt. Dit toont aan dat contextbegeleiding niet alleen gericht is op het kind, maar op het versterken van het hele gezinssysteem.

3.2. Welke methodieken kunnen ingezet worden tijdens de nazorg vanuit contextbegeleiding?

3.2.1. Literatuuronderzoek

3.2.1.1. Verhaal van Jordy

Jordy Brouillard groeide op in een instabiele thuissituatie. Zijn ouders gingen uit elkaar toen hij nog een peuter was. Zijn moeder was grotendeels afwezig en zijn vader, een vuilnisman uit Erembodegem, kon de zorg voor hem niet aan. “Het was heel moeilijk, ja, en toen werd Jordy geplaatst,” vertelde zijn vader later. Jordy verbleef eerst in verschillende pleeggezinnen en kwam uiteindelijk terecht in het begeleidingstehuis Ter Muren in Aalst, waar hij tot zijn achttiende verbleef. Hoewel het een instelling bleef, voelde hij zich er relatief goed. Hij volgde een beroepsopleiding aan het Sint-Gabriëlinstituut in Liedekerke, maar had weinig motivatie: hij geloofde niet in school en zei dat hij later gewoon wilde doppen. Hij gebruikte ook drugs, waaronder wiet en aanstekergas (Bergmans, 2016).

Op zijn achttiende verliet Jordy het tehuis. Hoewel hij in aanmerking kwam voor verlengde minderjarigheid of nazorg tot 25 jaar, weigerde hij verdere hulp. In Vlaanderen is het wettelijk mogelijk om jongeren na hun achttiende verder te begeleiden via een vrijwillig traject, maar dit vereist instemming van de jongere zelf. Jordy wilde zelfstandig zijn, maar had geen stabiele woonplaats, geen inkomen en geen sociaal netwerk. Hij verbleef korte tijd bij zijn ouders, maar dat liep mis. Ook hulp van een crisisinstelling in Gent wees hij af. Volgens hulpverleners was hij licht autistisch en zwakbegaafd, maar viel hij net buiten de criteria voor gespecialiseerde zorg. Hij was ook geen delinquent, waardoor de jeugdrechter geen maatregelen kon opleggen. Zo glipte hij door de mazen van het hulpverleningsnet (Bergmans, 2016).

In de zomer van 2016 verbleef Jordy in een tentje in het natuurgebied de Blaarmeersen in Gent. Tijdens een hittegolf overleed hij daar aan uitdroging en ondervoeding. Zijn lichaam werd twee dagen later gevonden. Hij was negentien jaar oud. Zijn overlijden werd een schokkend symbool van hoe jongeren uit de jeugdhulp kunnen verdwalen wanneer de ondersteuning abrupt stopt (Bergmans, 2016; Solidair, 2017).

De dood van Jordy leidde tot maatschappelijke verontwaardiging en een breed debat over de zorgcontinuïteit voor jongeren die uitstromen uit de jeugdhulp. Hulpverleners en beleidsmakers wezen op het belang van aanklampende nazorg: het actief blijven aanbieden van hulp, ook als jongeren die op dat moment weigeren. “Als een kind je afwijst op die leeftijd, dan is het aan de jeugdhulp om aanklampend toch in contact te blijven,” zei Jan Bots van opvangcentrum Wingerdbloei. Sinds Jordy’s overlijden is er meer aandacht gekomen voor het feit dat hulpverlening niet automatisch zou moeten stoppen op de achttiende verjaardag. Er zijn sindsdien initiatieven genomen zoals kleinschalige wooneenheden, co-housingprojecten en meer nadruk op het opbouwen van duurzame relaties tussen jongere en begeleider. Toch blijft het een werk van lange adem, en zijn er nog steeds jongeren die uitvallen (Cardoen, 2019).

3.2.1.2. Kader vanuit overheid/beleid rond nazorg

Volgens het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidiënormen voor voorzieningen in de jeugdhulp is elke erkende organisatie verplicht om haar hulpverlening te structureren aan de hand van vijf kernprocessen. Deze kernprocessen vormen de fundamentele bouwstenen van de hulpverlening en bepalen hoe de ondersteuning aan jongeren en gezinnen wordt vormgegeven. Het eerste kernproces betreft het onthaal van de gebruiker, waarbij de nadruk ligt op een warme en duidelijke ontvangst van de jongere en zijn of haar context. Vervolgens worden er doelstellingen geformuleerd en een handelingsplan opgesteld, waarin de hulpverlening concreet wordt uitgewerkt op maat van de jongere. Een derde essentieel onderdeel is de afsluiting en nazorg, waarbij aandacht wordt besteed aan een zorgvuldige afronding van het traject en de ondersteuning die eventueel nadien nog nodig is. Daarnaast wordt het pedagogisch profiel van de organisatie beschreven, waarin de visie en aanpak ten aanzien van opvoeding en begeleiding worden vastgelegd. Tot slot is er het gebruikersdossier, waarin alle relevante informatie over het hulpverleningstraject wordt bijgehouden en gedeeld met de betrokkenen. Deze vijf kernprocessen vormen samen het kwaliteitskader waarbinnen jeugdhulporganisaties hun werking moeten organiseren en evalueren (Vlaamse Regering, 2019).

In de Nota aan de leden van de Vlaamse Regering wordt verduidelijkt dat deze kernprocessen de primaire processen van een organisatie zijn. Ze zijn essentieel om de missie en kerntaken van de organisatie te realiseren. Voor elk van de vijf subthema's wordt nagegaan hoe de procedures tot stand komen, worden toegepast, gecommuniceerd en geëvalueerd. Specifiek voor het gebruikersdossier wordt verwezen naar de wettelijke bepalingen in het besluit van 5 april 2019 en het decreet van 7 mei 2004 over de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp (Vlaamse Regering, 2022).

Een bijzonder aandachtspunt binnen het kwaliteitsbeleid van de jeugdhulp is de begeleiding van jongvolwassenen. Het is van groot belang dat de continuïteit van zorg gewaarborgd blijft, ook nadat jongeren de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt. Om deze overgang van minderjarigheid naar volwassenheid beter te ondersteunen, werd in juni 2017 het Actieplan Jongvolwassenen goedgekeurd. Dit plan heeft als doel om een vlotte en geleidelijke overgang van jeugdhulp naar volwassenenhulp mogelijk te maken (Vlaamse Regering, 2022).

Het actieplan omvat een reeks maatregelen die zowel vóór als na de uitstroom uit de jeugdhulp worden ingezet. Zo wordt er gewerkt met ondersteuningsplannen en rondetafelgesprekken om de noden van de jongere in kaart te brengen en af te stemmen met alle betrokken partijen. Daarnaast wordt er ingezet op burgerinitiatieven die jongeren kunnen ondersteunen in hun traject naar zelfstandigheid. Een verantwoorde afsluiting van de hulpverlening en het voorzien van nazorg zijn eveneens cruciale elementen binnen dit plan (Vlaamse Regering, 2022).

Verder voorziet het actieplan in de mogelijkheid om de leeftijdsgrenzen voor voortgezette hulpverlening te verruimen, zodat jongeren ook na hun achttiende nog beroep kunnen doen op ondersteuning. Er wordt ook sterk ingezet op de samenwerking tussen jeugdhulp en volwassenenhulp, om de overgang tussen beide systemen zo naadloos mogelijk te laten verlopen. Tot slot wordt het belang van kleinschalige woonvormen benadrukt, die kunnen fungeren als tussenstap naar volledig zelfstandig wonen. Deze maatregelen samen moeten ervoor zorgen dat jongvolwassenen niet uit het oog worden verloren en de nodige ondersteuning blijven ontvangen tijdens deze cruciale overgangsfase (Vlaamse Regering, 2022).

De richtsnoeren 'Overgang naar volwassenheid vanuit jeugdhulp' ondersteunen de uitvoering van dit actieplan. Ze zijn verplicht onderdeel van het kwaliteitsbeleid van elke organisatie. Jaarlijks moeten organisaties zichzelf evalueren op het kernproces 'nazorg en afsluiting' en verbeteracties formuleren op basis van die evaluatie (Vlaamse Regering, 2022).

3.2.1.3. Mogelijke invulling van nazorg:

Een goede nazorg voor jongeren begint bij een warme en zorgvuldige afronding van de hulpverlening. Jongeren moeten zich gezien en gewaardeerd voelen op het moment dat de hulp stopt. Dit kan door samen positief terug te blikken, ruimte te maken voor een luchtig gesprek en oprechte, warme woorden te gebruiken. Tegelijkertijd is het belangrijk dat jongeren goed geïnformeerd worden over wat er na de behandeling mogelijk is, en dat er een duidelijk plan ligt voor het geval van een terugval. Jongeren geven aan dat ze vaker hadden willen meepraten over het moment en de manier van afronden, maar in de praktijk ontbreekt een concreet nazorgplan vaak of wordt het onvoldoende besproken. Een zorgvuldige afronding betekent ook dat er voldoende tijd wordt genomen om de hulp af te bouwen en dat jongeren weten waar ze terecht kunnen als het opnieuw moeilijk gaat (Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie, 2024) Ten slotte is het ook belangrijk dat nazorg telkens opnieuw vorm krijgt, afhankelijk van de zorgvraag, de zorgverstrekker en de jongere (De Smet, 2022).

De relatie met de hulpverlener blijkt een sleutelfactor in hoe jongeren nazorg ervaren. Jongeren blijven vaak bereid om hulp te aanvaarden, zelfs na het beëindigen van een traject, zolang er sprake is van vertrouwen, echtheid en betrokkenheid. Nazorg wordt vooral gewaardeerd wanneer die komt van een vertrouwde begeleider met wie een klik is opgebouwd. Aanklampende nazorg — waarbij hulpverleners actief contact blijven zoeken, ook als jongeren dat eerst afwijzen — wordt als bijzonder waardevol ervaren. Zelfs kleine gebaren, zoals een wekelijks telefoontje of een kort berichtje, kunnen jongeren het gevoel geven dat ze er niet alleen voor staan. Jongeren noemen dit soort contactmomenten vaak als het meest betekenisvol, zeker wanneer ze spontaan en oprechte interesse uitstralen (Van Audenhove & Vander Laenen, 2016). Het contact kan zowel door de jongere als door de hulpverlener genomen worden (De Smet, 2022).

Voor veel jongeren betekent nazorg ook het behouden van een gevoel van continuïteit. Het idee dat er iemand beschikbaar blijft, zelfs na het verlaten van een voorziening, biedt veiligheid en stimuleert zelfstandigheid. Toch geven veel jongeren aan dat ze weinig of geen nazorg hebben ontvangen, of dat die te kort, te oppervlakkig of onvoldoende afgestemd was op hun persoonlijke noden. Ze pleiten voor een vroegtijdige voorbereiding op het leven na de hulpverlening, met aandacht voor praktische ondersteuning zoals huisvesting, werk, administratie en het opbouwen van een sociaal netwerk. Vooral het eerste jaar na uitstroom wordt als bijzonder moeilijk ervaren, en goede nazorg kan hierin een cruciaal verschil maken (Sondeijker et al., 2013).

Binnen de justitiële context krijgt nazorg een meer gestructureerde invulling, met als doel het toekomstperspectief van jongeren te vergroten en recidive te voorkomen. Afhankelijk van de juridische situatie kan nazorg verplicht of vrijwillig zijn, en wordt deze vaak al tijdens het verblijf in een justitiële jeugdinstelling voorbereid. Belangrijk is dat de begeleiding doorloopt totdat er op alle relevante leefgebieden — zoals wonen, werk, scholing en sociale relaties — een stabiele situatie is bereikt. Dit vereist nauwe samenwerking tussen ketenpartners, duidelijke afspraken, en het actief betrekken van de jongere en diens netwerk. Instrumenten zoals een beslisboom en nazorgoverleg helpen om dit proces gestructureerd en afgestemd te laten verlopen (Beleidsgroep nazorg jeugd, 2020).

Nazorg is geen vaststaand pakket, maar een flexibel en op maat gemaakt proces dat telkens opnieuw vorm moet krijgen, afhankelijk van de jongere, diens context en de betrokken hulpverleners. Het kan variëren van intensieve begeleiding tot laagdrempelig contact, zoals een telefoontje of terugkommoment. Jongeren waarderen het wanneer ze inspraak krijgen in de invulling van hun nazorg en wanneer er ruimte is voor een afrondend gesprek waarin hun groei, sterktes en toekomst besproken worden. De aanwezigheid van een vertrouwde hulpverlener tijdens dat gesprek helpt jongeren om zich uit te drukken en zorgt ervoor dat hun verhaal serieus genomen wordt. Ook informele vormen van contact, zoals een reünie of een kort berichtje na enkele weken, worden als waardevol ervaren, zolang dit afgestemd is op hun wensen (De Smet, 2022; Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie, 2024).

Tot slot blijkt dat het netwerk van de jongere — familie, vrienden, vertrouwenspersonen of vrijwilligers — vaak te laat of helemaal niet wordt betrokken. Nochtans kan dit netwerk een

belangrijke rol spelen in het bieden van steun en continuïteit. Vroegtijdige betrokkenheid van het netwerk draagt bij aan een gevoel van verbondenheid en veiligheid, en kan jongeren helpen om zich gedragen en gezien te voelen. Ook vrijwilligers kunnen hierin een waardevolle rol spelen, bijvoorbeeld als aanspreekpunt of als iemand die een oogje in het zeil houdt. Hun betrokkenheid kan net dat extra stukje ondersteuning bieden dat jongeren helpt om de overgang naar zelfstandigheid succesvol te maken (Van Dijk, 2015; Van Audenhove & Vander Laenen, 2016).

3.2.2. Praktijkonderzoek

3.2.2.1. Interviews organisaties

Uit de analyse blijkt dat beide organisaties nazorg een betekenisvolle plaats geven binnen hun werking, elk met een eigen structuur en invulling. Wat hen verbindt, is de overtuiging dat nazorg geen losstaand element is, maar een essentieel onderdeel van het hele traject. De nadruk ligt op het bevorderen van continuïteit, het versterken van de jongere, en het creëren van veilige bruggen tussen de residentiële setting en het leven daarna. Binnen deze aanpak vallen een aantal werkzame elementen op die bijdragen aan de effectiviteit van nazorg.

De eerste organisatie biedt een duidelijk gestructureerd nazorgtraject van zes maanden, waarbij jongeren maandelijks samenkomen in een praatcafé. Dit groepsgerichte moment biedt ruimte voor reflectie, het delen van ervaringen, en het versterken van de transfer van ervaringsleren naar het dagelijks leven. Daarnaast wordt een terugkomdag georganiseerd waarbij ook ouders en andere betrokkenen uit het netwerk aanwezig zijn. Binnen dit model zijn er enkele sterke werkzame elementen te onderscheiden: het opbouwen van een vertrouwensband tijdens het verblijf, het werken met een vaste begeleider die jongeren individueel opvolgt, en de aanwezigheid van therapeuten die dieper kunnen ingaan op emotionele en gedragsmatige thema's. Ook het inzetten op financiële laagdrempeligheid, door subsidies doelgericht te gebruiken, zorgt ervoor dat deelname aan nazorg haalbaar blijft voor alle jongeren.

De tweede organisatie biedt geen structureel nazorgtraject aan, maar investeert sterk in warme overdrachten en maatwerk. Tijdens het verblijf wordt al gewerkt aan het

voorbereiden van de uitstroom, waarbij jongeren en ouders kennismaken met de toekomstige hulpverleners. Deze vroege verbinding met externe begeleiding is een belangrijk werkbaar element dat bijdraagt aan het opbouwen van vertrouwen en het verminderen van breuken in de hulpverlening. Na vertrek blijft de organisatie beperkt bereikbaar, en worden contactmomenten flexibel en laagdrempelig ingevuld – van formele gesprekken tot informele berichten via WhatsApp. Hier ligt de kracht in de aanpasbaarheid aan de noden van jongere en gezin, waarbij de motivatie van de jongere en de contextuele verwachtingen bepalend zijn voor de verdere invulling. De rol van de begeleider als betrouwbaar en bereikbaar aanspreekpunt is hier van groot belang, evenals de mogelijkheid om de brug te maken naar vervolgvoorzieningen bij nieuwe hulpvragen.

Wat beide organisaties duidelijk gemeen hebben, is het streven naar nazorg die vertrekt vanuit vertrouwen, verbondenheid en nabijheid. Dit uit zich in gedeelde afspraken, bereikbaarheid van begeleiders, ruimte voor persoonlijke verhalen en het erkennen van de jongere als actieve actor in zijn traject. Ook de betrokkenheid van de context krijgt aandacht, zij het in verschillende vormen. De ene organisatie betreft ouders voornamelijk op de terugkomdag en werkt aan toekomstgerichte gezinsprojecten, terwijl de andere reeds werkt met contextwerkers die systematisch contact onderhouden met het netwerk van de jongere, ondersteund door interne leidraden.

Samengevat tonen deze bevindingen aan dat effectieve nazorg binnen de jeugdhulp steunt op een aantal cruciale werkzame elementen: vroege voorbereiding, op maat gemaakte opvolging, continuïteit in relaties, flexibiliteit in contactvormen, betrokkenheid van het netwerk en een gedragen samenwerking tussen jongere, gezin en hulpverleners. Deze elementen dragen bij aan een veilige overgang, het versterken van autonomie en het voorkomen van terugval, en vormen zo de fundamenten van kwaliteitsvolle nazorg.

3.2.2.2. Interviews coördinatoren

Nazorg binnen de Waaburg is een wettelijk verankerd en essentieel onderdeel van het begeleidingsproces, dat per setting – dagcentra, verblijfsafdelingen en thuisbegeleiding – op eigen wijze wordt ingevuld. De intensiteit en aard van nazorgcontacten verschillen sterk: dagcentra voeren gemiddeld drie nazorggesprekken per gezin per maand, met in 2024 in

drie dagcentra 59 inhoudelijke nazorgcontacten geregistreerd. Daarnaast is er incidenteel contact via scholen of andere hulpverleners, altijd in overleg met ouders. Binnen verblijfsafdelingen zijn nazorgcontacten zeer frequent en laagdrempelig, vaak zonder dat er een concrete hulpvraag is, terwijl binnen de thuisbegeleiding het initiatief vooral bij ouders en het netwerk ligt; kinderen en jongeren nemen zelden zelf opnieuw contact op.

Het wettelijke kader vormt de basis van nazorg, maar daarnaast hanteren de dagcentra en thuisbegeleidingsdienst duidelijke richtlijnen die ervoor zorgen dat nazorg gestructureerd en transparant wordt ingezet. Nazorg loopt standaard drie maanden en de afspraken hierover worden concreet vastgelegd in het eindverslag. Bij het formeel stopzetten van de begeleiding is het verplicht om nazorg aan te bieden en dit actief met gezinnen te bespreken. Indien begeleiding wordt overgedragen aan een andere organisatie, is nazorg vaak minder intensief, wat een aandachtspunt blijft binnen de praktijk.

Gezinnen ervaren na afronding van de begeleiding soms een 'zwart gat', vooral omdat zij gewend zijn aan de intensieve en aanklappende ondersteuning van de Waaiburg. Jongeren nemen sneller contact op, vermoedelijk door een betere relatie met de begeleiders, terwijl gezinnen terughoudender kunnen zijn door angst of onzekerheid. Een goede en positieve afronding van het traject maakt de stap naar nazorg voor alle betrokkenen gemakkelijker. Bij intergenerationele problematiek blijkt de band met de begeleiding vaak langdurig te blijven bestaan, wat wijst op een grotere behoefte aan langdurige nazorg.

Werkzame elementen binnen de nazorg zijn onder meer het organiseren van laagdrempelige en vrijblijvende activiteiten, zoals open deuren, spaghetti-avonden en informele bijeenkomsten zonder specifieke thema's, waardoor gezinnen en jongeren zich welkom voelen en de drempel om contact op te nemen wordt verlaagd. Daarnaast blijkt dat gezinnen eerder contact opnemen wanneer er sprake is van een duidelijke en afgebakende vraag, wat nazorg concreet en hanteerbaar maakt. Proactieve beschikbaarheid en opvolging zijn essentieel; begeleiders nemen gemiddeld 3 à 4 keer per jaar contact op met gezinnen en er is ruimte voor initiatief van beide kanten, wat zorgt voor continuïteit zonder druk. De communicatie is open en niet-sturend, waarbij vragen als "Hoe is het?" en "Lukt het?" gezinnen de ruimte geven om hun eigen verhaal te delen, zonder dat er actief naar problemen gezocht wordt.

De aanpak is flexibel: nazorg kan plaatsvinden met alleen de jongere of met het volledige gezin en context, afhankelijk van de situatie. Bij terugkerende of verergerende problemen wordt het netwerk ingeschakeld, kan er een huisbezoek volgen of kan intensievere begeleiding worden opgestart. De module 'langdurige laagintensieve contextbegeleiding' (LLCB) biedt een meer intensieve maar toch laagdrempelige vorm van nazorg met maandelijks contact, gericht op continuïteit bij complexe of langdurige hulpvragen. Binnen de verblijfsafdelingen is er extra aandacht voor een veilige en begrijpelijke overdracht van begeleiding aan andere diensten, waarbij het belangrijk is dat deze werken in een taal en aanpak die jongeren kunnen begrijpen.

Een ander belangrijk werkzaam element is het emancipatorisch en empowerend werken binnen de nazorg, waarbij de eigen kracht en zelfredzaamheid van gezinnen wordt versterkt. Ook het structureel afnemen van tevredenheidsmetingen bij gezinnen levert waardevolle feedback op die helpt de nazorg verder te verbeteren. Tot slot is het van groot belang dat het beleid het werk dat in nazorg wordt geleverd erkent en waardeert. Hoewel nazorgwerk nu vaak niet als officiële contexturen wordt meegeteld, is beleidsmatige erkenning cruciaal voor de duurzame inbedding en professionalisering van nazorg.

Samengevat is nazorg bij de Waaiburg niet slechts een afsluitende fase, maar een op maat gemaakte, vraaggerichte en aanklappende voortzetting van de begeleiding, met aandacht voor laagdrempeligheid, flexibiliteit en empowerment. De combinatie van proactieve opvolging, open communicatie en veilige overdracht vormt de werkzame kern van effectieve nazorg. Structurele erkenning en waardering binnen het beleid zullen deze belangrijke functie in de toekomst verder versterken en borgen.

3.2.2.3. Interviews gezinnen

Uit de interviews blijkt dat de ouders op de hoogte zijn van de mogelijkheid tot nazorg bij dagcentrum Jan Rap. Hoewel zij hier tot nu toe geen gebruik van hebben gemaakt, geven zij aan dat dit vooral komt doordat er momenteel andere vormen van begeleiding lopen of omdat de noodzaak tot verdere ondersteuning op dit moment niet aanwezig is. Dit betekent echter niet dat de ouders de waarde van nazorg niet inzien. Integendeel, bij een eventuele toekomstige noodsituatie zouden zij zonder aarzeling contact opnemen met het

dagcentrum. De stap om opnieuw contact te leggen wordt als zeer laagdrempelig ervaren, wat mede te danken is aan de positieve ervaringen met Jan Rap en de vertrouwensband die tijdens het traject is opgebouwd.

Wat ouders vooral als werkzame elementen binnen een nazorgtraject beschouwen, is de aanwezigheid van gerichte en passende begeleiding die hen en hun kind verder helpt op een stabiele weg. Ze hechten veel waarde aan een traject dat goed georganiseerd is en waarin duidelijkheid en continuïteit centraal staan. Een belangrijke meerwaarde wordt gezien in de rol van een tussenpersoon: iemand die de communicatie tussen gezin, school en hulpverlening op zich neemt en het gezin ondersteunt in situaties waarin zij zelf minder overzicht of kennis hebben. Deze brugfunctie draagt volgens ouders bij aan een gevoel van rust en structuur.

Daarnaast wordt de connectie met de begeleiders en het dagcentrum als essentieel ervaren. Ouders geven aan dat een warme, vertrouwde relatie met de hulpverleners helpt om open te communiceren, vragen te durven stellen en sneller aan de bel te trekken indien nodig. Ook het zichtbaar blijven van positieve evolutie bij het kind, en het gevoel dat de begeleiding hier actief aan blijft bijdragen, wordt genoemd als een belangrijk kenmerk van een waardevol nazorgtraject.

Samengevat tonen de antwoorden van de ouders aan dat zij nazorg zeker als een waardevolle aanvulling zien, mits deze gedragen wordt door elementen zoals duidelijke communicatie, laagdrempeligheid, continuïteit, betrokkenheid van vertrouwde gezichten en een duidelijke coördinatie tussen betrokken partijen. Deze werkzame elementen versterken het gevoel van veiligheid en ondersteuning, waardoor ouders zich gesterkt voelen in het verdere traject na hun tijd bij Jan Rap.

3.2.2.4. Observatie nazorggesprek

Het gesprek met S. toont hoe het dagcentrum een veilige en laagdrempelige ruimte biedt waar cliënten zich gehoord en welkom voelen. Dat S. zelf contact opnam, wijst op een bestaande vertrouwensband en het gevoel dat ze altijd terecht kan bij de begeleiding, wat aan het begin van het gesprek werd versterkt door de open houding van de begeleider ('Altijd welkom').

Het gesprek verliep gestructureerd maar tegelijk ruimtegevend, met aandacht voor zowel praktische zaken als persoonlijke ervaringen. De begeleider stelde gerichte vragen over de situatie en moedigde S. aan om vrijuit te spreken, ook over gevoelige onderwerpen. Belangrijke elementen zoals het benoemen van moeilijkheden, het erkennen van positieve aspecten, en het durven confronteren met bijvoorbeeld middelengebruik, werden op een respectvolle en steunende manier benaderd.

Daarnaast speelde positieve bekrachtiging een duidelijke rol in het gesprek. De begeleider gaf regelmatig complimenten, wat bijdraagt aan het zelfvertrouwen van de cliënt en het versterken van de relatie. Tot slot werd ruimte gecreëerd voor verdere opvolging door het inplannen van een nieuwe afspraak en het expliciet vragen of S. nog iets kwijt wilde, wat getuigt van openheid, betrokkenheid en zorg op maat.

Kortom, deze observatie illustreert een aantal werkzame elementen in de nazorg van het dagcentrum: laagdrempeligheid, empathische en gerichte communicatie, positieve bekrachtiging, het durven bespreken van moeilijke thema's, en het bieden van structuur en continuïteit. Deze aanpak ondersteunt cliënten in hun herstelproces en versterkt hun motivatie om hulp te blijven zoeken.

4. Conclusie

4.1. Vergelijking resultaten

Uit de verzamelde literatuur, praktijkinterviews en observaties komen meerdere gemeenschappelijke kenmerken naar voren die nazorg effectief maken, hoewel ook verschillen en contextuele nuances tussen organisaties zichtbaar zijn.

Een eerste en opvallende overeenkomst is het belang van continuïteit en de vertrouwensband tussen jongere en begeleider. Zowel in beleidsdocumenten als in interviews met coördinatoren, ouders en hulpverleners blijkt dat het voortzetten van de relatie met een gekende begeleider na de formele hulpverlening jongeren het gevoel geeft dat ze er niet alleen voor staan. Deze vorm van beschikbaarheid, zelfs op afstand, bevordert openheid, verbondenheid en de bereidheid om hulp te blijven aanvaarden (Beleidsgroep nazorg jeugd, 2020; Van Audenhove & Vander Laenen, 2016). In de interviews met gezinnen werd dit bevestigd: ouders gaven aan dat het vertrouwen in de begeleider cruciaal is voor het gevoel van veiligheid en ondersteuning.

Daarnaast wordt in alle bronnen het belang onderstreept van laagdrempeligheid en flexibiliteit. Een effectieve nazorg sluit aan bij de unieke noden en wensen van de jongere en het gezin, en kan variëren van informele contactmomenten – zoals een sms of belletje – tot intensievere, geplande gesprekken. Deze maatwerkgerichte benadering komt zowel in het onderzoek van De Smet (2022) als in de praktijkwerking van De Waaiburg duidelijk naar voren. Coördinatoren benadrukten dat deze flexibiliteit gezinnen de ruimte geeft om op hun eigen tempo en volgens hun eigen behoeften ondersteuning te blijven ontvangen.

Verder blijkt uit zowel literatuur als praktijkervaringen dat een vroegtijdige voorbereiding op de afronding van het hulpverleningstraject, gekoppeld aan heldere communicatie over het vervolgtraject, essentieel is. Duidelijkheid over wat nazorg inhoudt, hoe en wanneer contact mogelijk is, en wat te doen bij terugval, verlaagt onzekerheid bij jongeren en hun omgeving (Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie, 2024; Vanophalvens, 2017). In de interviews werd dit ook benoemd door gezinnen, die aangaven dat het geruststellend is om te weten dat er een aanspreekpunt blijft bestaan.

Een ander belangrijk gemeenschappelijk element is de betrokkenheid van het sociale netwerk. Door familie, vrienden of vrijwilligers vroegtijdig in het nazorgtraject te betrekken, wordt het gevoel van verbondenheid en steun versterkt. Dit verhoogt niet alleen de effectiviteit van de nazorg, maar bevordert ook de zelfredzaamheid van de jongere op lange termijn (Van Dijk, 2015; Vanophalvens, 2017). Contextbegeleiders spelen hierin een actieve rol door bruggen te bouwen tussen het gezin en andere betrokkenen.

Tot slot blijkt uit zowel observatie als theoretische kaders dat empathische communicatie en positieve bekrachtiging krachtige bouwstenen zijn binnen nazorg. Wanneer begeleiders moeilijke thema's zoals terugval of middelengebruik op een respectvolle manier durven te benoemen en tegelijk erkenning geven voor vooruitgang, werkt dit zelfversterkend. Het vergroot het zelfvertrouwen van de jongere en stimuleert hun motivatie om hun traject voort te zetten (Steens et al., 2017; Van Audenhove & Vander Laenen, 2016).

Hoewel er duidelijke gemeenschappelijke succesfactoren te herkennen zijn in effectieve nazorg, zoals continuïteit, laagdrempeligheid en netwerkbetrokkenheid, tonen de verzamelde gegevens ook enkele relevante verschillen en contextgebonden accenten die de diversiteit van nazorgpraktijken benadrukken.

Een eerste opvallend verschil ligt in de mate van structuur versus maatwerk. Zo hanteert de ene organisatie een groepsgericht, gestructureerd nazorgtraject met vaste momenten, terwijl een andere net sterk inzet op flexibiliteit en individuele afstemming zonder vast plan. Beide blijken echter werkzame modellen, afhankelijk van de context en doelgroep (De Smet, 2022; Contextbegeleiding in functie van autonoom wonen – Jeugdzorgcentrum, z.d.).

Daarnaast blijkt er een duidelijk onderscheid tussen nazorg binnen de justitiële context en de reguliere jeugdhulpverlening. Binnen de justitiële jeugdzorg is nazorg vaak formeler geregeld, met duidelijke afspraken over leefdomeinen en intersectorale samenwerking (Beleidsgroep nazorg jeugd, 2020; Van Dijk, 2015). Dit staat in contrast met de meer informele, relationele benadering binnen dagcentra zoals Jan Rap, waar het contact laagdrempelig, vertrouwensgericht en maatwerkgericht verloopt (De Waaienburg, z.d.; Van Audenhove & Vander Laenen, 2016).

Verder valt op dat er binnen Jan Rap – en breder binnen De Waaiburg – erkenning is van het belang van structurele verankering van nazorg binnen het beleid. Dit komt niet in alle organisaties expliciet naar voren, terwijl het essentieel blijkt om tijd, middelen en continuïteit te garanderen (Vlaamse Regering, 2022; Beleidsgroep nazorg jeugd, 2020). In één organisatie werd zelfs gewerkt met een intern document dat de rol van de contextwerker in elke fase van het traject beschrijft, wat wijst op een doordachte en consistente aanpak.

Tot slot blijkt uit zowel interviews als observatie dat een goede balans nodig is tussen proactief contact en respect voor autonomie. Begeleiders die regelmatig op een warme, uitnodigende manier contact houden zonder opdringerig te zijn, stimuleren jongeren om hulp te blijven aanvaarden wanneer nodig (De Smet, 2022; Van Den Begin & vzw Sporen, 2020).

4.2. Hoe kan nazorg vanuit de contextbegeleiding die DC Jan Rap, binnen de Waaiburg, biedt vormgegeven worden?

Nazorg binnen de contextbegeleiding van dagcentrum Jan Rap kan het best vormgegeven worden als een laagdrempelig, persoonlijk afgestemd en relationeel verankerd proces, waarin de vertrouwensband tussen begeleider en jongere of gezin centraal staat. Zowel literatuur als praktijkonderzoek bevestigen dat jongeren zich gesteund voelen wanneer de relatie met een gekende begeleider kan worden voortgezet, ook na het formele einde van een traject (Beleidsgroep nazorg jeugd, 2020; Van Audenhove & Vander Laenen, 2016). Binnen Jan Rap wordt deze continuïteit actief nagestreefd, wat in de praktijk een gevoel van veiligheid, openheid en vertrouwen bij cliënten bevordert. Dit werd ook bevestigd in de interviews met gezinnen en medewerkers, waaruit blijkt dat de aanwezigheid van een vertrouwde contextbegeleider essentieel is voor het behouden van betrokkenheid en motivatie.

Een tweede pijler is de flexibiliteit en maatwerkgerichtheid van het nazorgaanbod. Zoals onderbouwd door De Smet (2022) en zichtbaar in de werking van Jan Rap, moet nazorg afgestemd zijn op de concrete behoeften van de jongere of het gezin. Dit houdt in dat zowel informele contactmomenten (zoals een berichtje of telefoontje) als meer gestructureerde

gesprekken mogelijk moeten zijn, afhankelijk van wat nodig is. Deze benadering sluit aan bij bredere inzichten uit het werkveld, waaruit blijkt dat jongeren beter geholpen zijn wanneer zij inspraak hebben in de frequentie, vorm en inhoud van het contact (Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie, 2024; De Waaiburg, z.d.). Coördinatoren benadrukten in de interviews dat deze aanpak aansluit bij een aanklampende, vraaggerichte manier van werken, waarbij gezinnen ruimte krijgen om hun verhaal te doen.

Daarnaast is het cruciaal dat de nazorg al vroegtijdig wordt voorbereid, en dat jongeren en hun netwerk duidelijk geïnformeerd worden over de mogelijkheden na afronding van het traject (Vanophalvens, 2017; Van Dijk, 2015). Transparante communicatie over terugval, heropname en doorverwijzing verlaagt de drempel om opnieuw hulp te zoeken en versterkt het gevoel van betrokkenheid. In de praktijk blijkt dat gezinnen deze duidelijkheid waarderen, zeker wanneer ze weten dat er iemand beschikbaar blijft die hun situatie kent en begrijpt.

Een ander essentieel element is het betrekken van het netwerk van de jongere.

Familieleden, vrienden of andere vertrouwensfiguren kunnen een waardevolle rol spelen bij het waarborgen van continuïteit en emotionele steun (Van Dijk, 2015; Vanophalvens, 2017). In de interviews met gezinnen werd duidelijk dat ouders het belangrijk vinden dat er iemand is die hen helpt bij communicatie met andere diensten en hen ondersteunt in het begrijpen van het hulpverleningsaanbod. Contextbegeleiders nemen hierin een brugfunctie op, waarbij ze actief inzetten op het versterken en inschakelen van het sociaal netwerk – ook tijdens de nazorgfase – wat het risico op isolement en terugval verkleint.

Binnen Jan Rap wordt bovendien aandacht besteed aan positieve en empowerende communicatie, waarbij begeleiders jongeren actief bevestigen in hun sterktes en successen, zonder moeilijke thema's uit de weg te gaan. Deze benadering sluit aan bij inzichten van Steens et al (2017), die wijzen op het belang van een balans tussen empathie, respectvolle confrontatie en het versterken van zelfvertrouwen. In de praktijk werd dit ook benoemd door gezinnen, die aangaven zich gehoord en begrepen te voelen door hun begeleiders.

Tot slot blijkt uit zowel literatuur als praktijkervaringen dat beleidsmatige verankering van nazorg essentieel is. Bij De Waaiburg is er erkenning voor de nood aan structurele inbedding

van nazorg, met voldoende tijd, middelen en personele inzet. In één van de organisaties werd zelfs gewerkt met een intern document dat de rol van de contextwerker in elke fase van het traject beschrijft. Een dergelijke systematische aanpak kan ook voor Jan Rap inspirerend zijn om nazorg duurzaam te integreren in de werking (Vlaamse Regering, 2022; Beleidsgroep nazorg jeugd, 2020).

Samenvattend kan gesteld worden dat effectieve nazorg binnen de contextbegeleiding van Jan Rap opgebouwd moet zijn rond relatiecontinuïteit, flexibiliteit, netwerkbetrokkenheid, empowerment, vroegtijdige voorbereiding en beleidsmatige verankering. Deze werkwijze sluit niet alleen aan bij de sterktes van Jan Rap en de bredere visie van De Waaiburg, maar weerspiegelt ook wat jongeren en gezinnen als waardevol ervaren in hun herstelproces.

5 Creatief product

5.1. De NAZORGBOX – Samen sterk na afsluiting

Uit de conclusie van deze bachelorproef blijkt dat effectieve nazorg binnen contextbegeleiding steunt op een aantal fundamentele pijlers: relatiecontinuïteit, flexibiliteit, vroegtijdige voorbereiding, netwerkbetrokkenheid, positieve communicatie en beleidsmatige verankering. Deze inzichten vormden de basis voor de ontwikkeling van een concreet hulpmiddel: de Nazorgbox, een praktisch en visueel nazorgpakket ontworpen voor jongeren, gezinnen én begeleiders binnen Dagcentrum Jan Rap.

De Nazorgbox is ontwikkeld als een hybride toolkit die begeleiding na het traject tastbaar, mensgericht en structureel maakt. Ze biedt houvast voor begeleiders, jongeren en hun gezin in de cruciale overgangsfase tussen formele hulpverlening en zelfstandigheid. De box bestaat uit vijf complementaire onderdelen, elk ontworpen om een of meerdere van de genoemde nazorgprincipes te versterken.

5.1.1. Het Nazorgkompas – Helderheid en voorbereiding

Een eerste element in de box is het Nazorgkompas: een toegankelijke folder die jongeren en gezinnen informeert over wat nazorg inhoudt. Hierin wordt duidelijk uitgelegd wat zij mogen verwachten: op welke manier er contact kan zijn, hoe vaak, wat de rol van de begeleider is, en wat ze kunnen doen bij terugval. Dit sluit aan bij het belang van vroegtijdige en transparante communicatie, zoals benoemd in zowel literatuur als praktijkobservatie (Vanophalvens, 2017).

5.1.2. Blijf-in-Contact Toolkit – Continuïteit waarmaken

Een tweede onderdeel is een praktische toolkit voor begeleiders, met suggesties voor nazorgcommunicatie. Deze bevat voorbeeld-sms'jes, herinneringskaartjes ("Ik ben er nog steeds voor je") en tips voor warme, niet-opdringerige opvolging. Hiermee wordt relatiecontinuïteit, die in zowel interviews als literatuur als essentieel werd benoemd (Beleidsgroep nazorg jeugd, 2020; Van Audenhove & Vander Laenen, 2016), actief

ondersteund. De tool helpt begeleiders om op een laagdrempelige manier betrokken te blijven, ook na afsluiting.

5.1.3. Nazorgnetwerkkarta – Het netwerk als fundament

De nazorgnetwerkkarta is een visueel hulpmiddel om samen met de jongere en het gezin het sociale netwerk in kaart te brengen. Jongeren en gezinnen kunnen zelf aangeven wie ze willen betrekken en welke rol mensen in hun omgeving kunnen spelen. Deze kaart versterkt netwerkbetrokkenheid en bevordert de zelfredzaamheid, zoals ook aanbevolen in de werken van Van Dijk (2015) en Vanophalvens (2017). Binnen Jan Rap komt deze benadering sterk naar voren, waar contextbegeleiders actief bruggen bouwen tussen het gezin en hun netwerk.

5.1.4. Reflectiespel “Nazorgpraat” – Positieve bekrachtiging en dialoog

Het reflectiespel bevat gesprekskaarten rond vier thema’s: gevoel, richting, hulp & contact, en kracht. De vragen stimuleren jongeren en gezinnen om te reflecteren op hun proces, hun verwachtingen te delen, en hun eigen sterktes te benoemen. Deze tool bevordert empowerment en positieve communicatie, twee pijlers die in de literatuur worden gelinkt aan duurzame motivatie en betrokkenheid (Steens et al., 2017). Het spel is bewust laagdrempelig en inzetbaar tijdens nazorggesprekken of contactmomenten.

5.1.5. Infographic “6 Bouwstenen van Sterke Nazorg” – Visie en verankering

De infographic visualiseert zes kernprincipes van effectieve nazorg en dient als leidraad binnen het team. Elk bouwsteen (zoals continuïteit, flexibiliteit en beleidsverankering) is gekoppeld aan een icoon, kernzin en praktijkvoorbeeld. Deze poster ondersteunt de beleidsmatige verankering van nazorg door een gedeelde visie zichtbaar te maken. Dit sluit aan bij de bevinding dat structurele inbedding binnen de organisatie essentieel is om nazorg werkbaar en duurzaam te maken (Vlaamse Regering, 2022).

5.2. Verantwoording vanuit de conclusie

De Nazorgbox vertaalt de conclusie van deze bachelorproef in een concreet en praktisch werkmiddel dat onmiddellijk inzetbaar is binnen de contextbegeleiding van Jan Rap. Elk onderdeel van deze toolkit is zorgvuldig afgestemd op de factoren die in het onderzoeksdeel

als essentieel naar voren kwamen. Zo wordt de relatiecontinuïteit versterkt via de contacttoolkit en het reflectiespel, waarmee begeleiders op een laagdrempelige en persoonlijke manier verbonden kunnen blijven met jongeren en gezinnen. Flexibiliteit en maatwerk zijn geïntegreerd in het aanbod van diverse vormen van contact en reflectie, zodat de ondersteuning aangepast kan worden aan de noden van elk individu.

De vroegtijdige voorbereiding op de nazorg wordt ondersteund door het Nazorgkompas, dat helderheid schept over verwachtingen, mogelijke contactmomenten en het verdere traject. Netwerkbetrokkenheid krijgt concreet vorm via de netwerkkaart, die jongeren en gezinnen helpt hun sociale omgeving in kaart te brengen en actief te betrekken. Empowerende communicatie wordt bevorderd door het gebruik van het reflectiespel en de begeleidersgids, die beide gericht zijn op het erkennen van krachten en het stimuleren van dialoog. Tot slot wordt ook structurele verankering nagestreefd via de infographic en het bijhorende beleidsondersteunende materiaal, waardoor nazorg een expliciete plaats krijgt binnen de visie en werking van de organisatie.

Door deze principes tastbaar te maken, biedt de Nazorgbox een gedragen en hanteerbaar kader waarin jongeren en gezinnen zich gesteund weten, zonder de eigen regie te verliezen. Tegelijkertijd krijgen begeleiders een duidelijke leidraad voor het vormgeven van deze vaak minder afgebakende, maar uiterst belangrijke fase na het afronden van een begeleidingstraject.

6. Discussie

6.1. Project (inhoudelijk)

Het onderzoeksproject rond nazorg binnen contextbegeleiding bracht verschillende praktische en inhoudelijke uitdagingen met zich mee. Al snel werd duidelijk dat er binnen het werkveld én het beleid weinig concrete informatie beschikbaar is over hoe nazorg wordt vormgegeven. Zowel in wetenschappelijke literatuur als in beleidsdocumenten bleek het thema slechts beperkt uitgewerkt. Hierdoor bleef het theoretisch kader relatief smal, wat de verdere analyse en onderbouwing van bevindingen bemoeilijkte. Deze vaststelling geeft aan dat er op beleids- en praktijkniveau een bredere blinde vlek bestaat: nazorg is vandaag nog onvoldoende verankerd in visie- en beleidsdocumenten, ondanks het feit dat de overgang na hulpverlening een cruciale fase vormt in het traject van jongeren en gezinnen.

Ook de dataverzameling binnen het praktijkonderzoek verliep moeizaam. Verschillende organisaties werden via e-mail gecontacteerd (zie bijlage), en in sommige gevallen volgde nadien telefonisch contact. Toch bleef de respons bijzonder beperkt: slechts een klein aantal organisaties reageerde of ging in op het verzoek tot een gesprek. Een mogelijke verklaring hiervoor is de hoge werkdruk waarmee veel jeugdhulporganisaties vandaag geconfronteerd worden. In een sector die kampt met personeelstekorten, complexe casussen en beperkte tijdsruimte, is het begrijpelijk dat deelname aan extern onderzoek niet altijd prioritair is. Daarnaast lijkt het erop dat sommige organisaties mogelijk terughoudend waren om te reageren, mogelijk omdat het thema nazorg nog onvoldoende ontwikkeld of expliciet aanwezig is binnen hun werking. Dit blijft uiteraard een veronderstelling, aangezien niet met zekerheid te achterhalen is waarom bepaalde organisaties niet ingingen op het contactverzoek. Toch valt niet uit te sluiten dat het ontbreken van duidelijke kaders of praktijkervaring rond nazorg ervoor zorgt dat men minder snel bereid is hierover in gesprek te gaan.

Daarnaast kon slechts met twee gezinnen een interview worden afgenomen, waarvan één traject inmiddels heropgestart was. Dit beperkte het aantal perspectieven vanuit de doelgroep zelf, wat gevolgen had voor de diversiteit en representativiteit van de onderzoeksresultaten. Hoewel de interviews waardevolle kwalitatieve informatie

opleverden, blijft het belangrijk om het beperkte bereik in acht te nemen. Een bredere toegang tot gezinnen had een meer genuanceerd beeld opgeleverd van hoe nazorg beleefd wordt na de beëindiging van begeleiding en hoe dit concreter vorm kan gegeven worden.

Tot slot viel ook op hoe weinig er terug te vinden is over nazorg op beleidsniveau. Er zijn nauwelijks expliciete richtlijnen, beleidskeuzes of structurele maatregelen die deze overgangsfase ondersteunen of opvolgen. Dit maakt niet alleen het uitvoeren van onderzoek moeilijker, maar wijst ook op een maatschappelijke nood: er is duidelijk te weinig aandacht en sturing rond nazorg binnen de jeugdhulp. Zowel op beleidsvlak als in de praktijk is meer actie nodig om dit thema uit de schaduw te halen en het een volwaardige plaats te geven in het hulpverleningsproces.

Terugblikkend zijn er ook op projectmatig vlak enkele zaken die in de toekomst anders zouden worden aangepakt. Zo zou er vroeger gestart worden met het contacteren van organisaties, en zou er meteen meer tijd voorzien worden voor het proces van dataverzameling. Ook het inzetten van een ruimer netwerk – bijvoorbeeld via stageplaatsen, lectoren of intervisiegroepen – zou overwogen worden om meer respons te genereren. Daarnaast zou het nuttig zijn om bij aanvang een duidelijk afgebakende definitie van nazorg te hanteren, zodat organisaties sneller kunnen inschatten of het onderzoek op hen van toepassing is. Ook het uitschrijven van een concreet plan B voor het geval van een beperkte respons – met bijvoorbeeld alternatieve methodes zoals schriftelijke bevestigingen of casusanalyses – zou een toekomstig onderzoek robuuster maken. Ten slotte zou in de communicatie naar organisaties explicieter benadrukt worden wat het doel en de meerwaarde van het onderzoek zijn, wat de bereidheid tot deelname mogelijk kan vergroten.

6.2. Proces (persoonlijk)

Het proces van deze bachelorproef bracht niet alleen inhoudelijke uitdagingen met zich mee, maar was ook op persoonlijk vlak een leertraject. De combinatie van school, stage en het zelfstandig uitwerken van deze bachelorproef zorgde voor een aanzienlijke werkdruk. Die druk leidde regelmatig tot gevoelens van stress en faalangst, wat een directe invloed

had op mijn productiviteit en motivatie. Vooral het behouden van overzicht en het aanhouden van een consistente werkstructuur bleek moeilijk.

Een van de concrete gevolgen hiervan was dat ik bij meerdere interviews vergat om de opname te starten. Hierdoor moest ik achteraf terugvallen op eigen notities in plaats van op volledige transcripties. Hoewel ik tijdens de gesprekken zorgvuldig probeerde te noteren, bleef het een gemis dat ik de interviews niet integraal kon analyseren. Deze ervaring toonde het belang aan van een goed doordacht plan van aanpak. Een duidelijke en vooraf uitgeschreven werkwijze — met daarin expliciete afspraken over bijvoorbeeld het opnemen en transcriberen van interviews — had deze fout wellicht kunnen voorkomen. In een toekomstig onderzoeksproject zou ik het plan van aanpak niet enkel als een administratief document beschouwen, maar als een praktisch werkkader dat houvast en structuur biedt tijdens het hele traject.

Ook de samenwerking met het dagcentrum waar ik stage liep bleef beperkter dan oorspronkelijk voorzien. De bedoeling was om hen op bepaalde momenten feedback te vragen of teksten te laten nalezen, maar doordat ik zelf in het schrijfproces vast kwam te zitten, bleef die betrokkenheid uit. Dit was geen gevolg van onwil van het dagcentrum, maar van het feit dat ik zelf moeilijk vooruit geraakte en de drempel voelde om anderen daarbij te betrekken. Achteraf gezien had hun inbreng zeker geholpen om bepaalde stukken te versterken of sneller tot helderheid te komen.

Een bijkomend leerpunt was mijn terughoudendheid in het zoeken van ondersteuning bij mijn begeleider. In een latere fase van het proces voelde ik me onzeker over bepaalde keuzes en twijfelde ik over de kwaliteit van mijn werk, maar ik durfde deze bezorgdheden lange tijd niet uit te spreken. Door faalangst stelde ik het contact steeds opnieuw uit, waardoor ik uiteindelijk te lang zonder begeleiding bleef doorgaan. Dit zorgde voor onnodige stress en een gevoel van stilstand. Deze ervaring heeft me geleerd dat tijdig hulp vragen essentieel is, ook — of misschien juist — wanneer je twijfelt of vastzit. Begeleiding is er niet alleen voor inhoudelijke bijsturing, maar ook om mentale druk te verlichten en het proces draaglijker te maken.

Ondanks de obstakels kijk ik met voldoening terug op het traject. Dit onderzoek vormde niet alleen een inhoudelijke uitdaging, maar ook een persoonlijke leerschool. Ik heb geleerd hoe belangrijk het is om tijdig te plannen, om een duidelijke structuur uit te tekenen, en om een plan van aanpak als leidraad te gebruiken doorheen het proces. Het uitblijven van respons, het vergeten opnemen van interviews en het gevoel soms vast te lopen, confronteerden me met mijn eigen neiging om twijfels voor me uit te schuiven in plaats van ze tijdig bespreekbaar te maken. Hierdoor wachtte ik te lang om hulp te vragen, ook aan mijn begeleider, wat het proces verder vertraagde.

Daarnaast besef ik nu dat het essentieel is om anderen tijdig te betrekken bij je werk. Door het uitstellen van overlegmomenten met het dagcentrum miste ik de kans om hun blik en ervaring te benutten in het verder vormgeven van het onderzoek. In een volgende fase in mijn professionele ontwikkeling wil ik hierin actiever zijn en sneller terugkoppelen wanneer ik merk dat ik vastloop.

Deze procesmatige inzichten zijn minstens even waardevol als de inhoudelijke conclusies van het onderzoek zelf. Ze hebben me niet alleen sterker gemaakt in het zelfstandig werken, maar ook bewuster van mijn groeipunten als toekomstig hulpverlener. In het werkveld is het immers net zo belangrijk om je grenzen te (h)erkennen, om constructief samen te werken en om op tijd hulpbronnen in te schakelen, als het is om inhoudelijk sterk te staan. Deze lessen neem ik dan ook met me mee in mijn verdere ontwikkeling.

7. Literatuurlijst

Beleidsgroep nazorg jeugd. (2020). *De nazorg voor jeugdigen na verblijf in een Justitiële Jeugdinrichting: Handreiking ten behoeve van de invulling van werkafspraken van justitiële organisaties en gemeenten.*

Bergmans, E. (2016, September 2). Het tragische levenseinde van instellingenkind Jordy. *De Standaard*. <https://www.standaard.be/binnenland/het-tragische-levenseinde-van-instellingenkind-jordy/41976962.html>

Cardoen, S. (2019, August 27). Drie jaar na de dood van Jordy: “Er is meer bewustwording. Ouders zetten hun kind op 18 ook niet aan de deur” | VRT NWS: nieuws. *VRTNWS*. <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2019/08/27/jeugdhulp-3-jaar-na-jordy/>

Columbus - Minor-Ndako. (2024, August 22). Minor-Ndako. <https://minor-ndako.be/watwedoen/columbus/>

Contextbegeleiding. (n.d.).

<https://www.depatiovw.be/data/files/Contextbegeleiding%281%29.pdf>

Contextbegeleiding in functie van autonoom wonen – Jeugdzorgcentrum. (n.d.).

<https://jeugdzorgcentrum.be/contextbegeleiding-in-functie-van-autonoom-wonen/>

CrisisJeugdhulp | Jeugdhulp. (n.d.). <https://www.jeugdhulp.be/aanbod/specifieke-situaties/crisisjeugdhulp>

De Smet, T. (2022). *Hoe ervaren jongeren nazorg na een traject in de jeugdhulpverlening?* [Masterproef]. Universiteit Gent.

De volte. (n.d.). Zorgbedrijf Antwerpen. <https://jeugdzorg.zorgbedrijf.antwerpen.be/de-volte>

De Waaiburg. (n.d.). *De Waaiburg | Organisatie Bijzondere Jeugdzorg*. Dewaaiburg. <https://www.dewaaiburg.be/>

Infopunt Trawant - RTH Antwerpen Zuidkant. (n.d.).

<https://www.jeugdhulptrafant.be/wegwijzerdet.php?id=34>

Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie. (2024, November 13). *Nazorg: hoe goed is dat geregeld? Jongerenpanel De Vraagbaak geeft tips - Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie*. Kenniscentrum Kinder- En Jeugdpsychiatrie. <https://kenniscentrum-kjp.nl/nieuws/nazorg-jongerenpanel-vraagbaak-tips/>

Solidair. (2017, February 2). *Jordy was een opgewekte gast, die altijd lachte*.

<https://www.solidair.org/artikels/jordy-was-een-opgewekte-gast-die-altijd-lachte>

Sondeijker, F., Sarti, A., & Geenen, M.-J. (2013). *Hoe gaat het nu met jongeren uit de JeugdzorgPlus?* https://www.verwey-jonker.nl/wp-content/uploads/2020/07/218006_Hoe-gaat-het-met-jongerenJeugdzorgPlus_WEB.pdf

Steens, R., Hermans, K., & Van Regenmortel, T. (2017). Het spanningsveld tussen “front-” en “backstage” in intensieve pedagogische thuisbegeleiding: Een meervoudige gevalstudie. In *www.pedagogiek-online.nl*. Amsterdam University Press.

<https://doi.org/10.5117/PED2017.3.STEE>

Sterckx, I., Rottiers, S., Van Wijnsberghe, A., & UC Leuven. Groep gezondheid en welzijn UC Leuven degree granting institution. (2018). *‘Nieuwe autoriteit’ in de contextbegeleiding van dagcentrum Het Klavier*. UC Leuven.

Van Audenhove, S., & Vander Laenen, F. (2016, October 24). *Vertrouwen is het sleutelwoord*. Sociaal.Net. <https://sociaal.net/opinie/vertrouwen-is-het-sleutelwoord/>

Van Den Begin, S. & vzw Sporen. (2020). *Handboek contextbegeleiding: Verder dan de methodieken*.

Van Der Donk, C., & Van Lanen, B. (2011). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Bussum: Coutinho.

Van Dijk, A. (2015). *Gezocht: regisseur, netwerk en nazorg*. <https://doi.org/10.1007/s12449-015-0010-6>

Vanophalvens, S. & Sociale School Heverlee degree granting institution. (2017). *Zo kort mogelijk en zo lang als nodig: onderzoek naar het afrondingsproces in contextbegeleiding en de rol van het netwerk hierin*. Sociale School Heverlee.

Vlaamse Regering. (2019, April 5). *Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidiënormen voor voorzieningen in de jeugdhulp*.
<https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1031903&datum=&geannoteerd=false&print=false>

Vlaamse Regering. (2022). *Toelichting bij het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 inzake de erkenningsvoorwaarden en de subsidiënormen voor voorzieningen in de jeugdhulp*.

https://www.jeugdhulp.be/sites/default/files/documents/BVR050419_toelichting.pdf

Vzw Olo-Rotonde. (n.d.). *Kortdurende intensieve contextbegeleiding*. OLO-Rotonde Vzw.
<https://www.olo-rotonde.be/afdelingen/begeleiding/huis-vizier/kortdurende-intensieve-contextbegeleiding/>

8. Bijlagen

8.1. Bijlage 1 - Mail

8.1.1. Verzonden mail:

Geachte heer/mevrouw

(Naar aanleiding van ons telefonisch contact stuur ik u even een mailtje.) Mijn naam is Yinke Macquoy, derdejaarsstudente orthopedagogie aan UCLL in Hasselt. Momenteel werk ik aan mijn bachelorproef met als onderzoeksvraag: "Hoe kan nazorg vanuit de contextbegeleiding die DC Jan Rap, binnen de Waaiburg, biedt vormgegeven worden?" Nazorg betreft de zorg die wordt geboden na de contextbegeleiding.

Om deze onderzoeksvraag te beantwoorden, ben ik op zoek naar relevante bronnen. Daarnaast zou ik graag willen weten hoe andere organisaties de contextbegeleiding en nazorg vormgeven en ervaren. Welke elementen blijken effectief te zijn en waar wordt veel belang aan gehecht?

Zou u of iemand binnen uw organisatie bereid zijn om mij hierover te informeren? Ik zou graag enkele vragen willen stellen en laat de keuze aan u of dit mondeling of schriftelijk gebeurt. Ik ben mij bewust van de drukte in het werkveld en stel mij daarom flexibel op.

Bij voorbaat dank voor uw medewerking.

Met vriendelijke groet

Yinke Macquoy

8.1.2. Antwoorden:

Antwoord Huize Sint-Vincentius:

Beste,

Het is momenteel zeer druk binnen de werkingen, met ook enkele stages en bachelorproefvragen lopende, waardoor we deze vraag liever laten passeren. Ik vermoed dat jouw vraag niet kan wachten tot de zomer?

Met vriendelijke groeten,

Ine Thomassen

Antwoord de Wiekslag:

Dag Yinke,

Helaas kunnen we niet ingaan op je vraag om mee te werken aan je bachelorproef. Het is zo dat we wekelijks soortgelijke vragen krijgen. Om het haalbaar te houden hebben we beslist om enkel voor onze eigen stagiaires in te gaan op vragen rond eindwerken, thesissen, bachelorproef...

Veel succes alvast!

Antwoord vzw Sporen:

Dag Yinke,

Heel leuk dat je aan ons denkt maar we hebben het jammer genoeg erg druk en kunnen alleen ingaan op vragen van studenten die bij ons stage lopen. Maar we wensen je wel nog heel veel succes met je onderzoek.

Met vriendelijke groeten,

Antwoord Stef Veraghtert:

Dag Yinke

Stel gerust enkele momenten voor om via TEAMS met elkaar hierover in gesprek te gaan. Ik maak er graag tijd voor.

Vele groeten

Stef

8.2. Bijlage 2 – Leidraad interviews

8.2.1. Leidraad interviews organisaties

Inleiding:

Ik ben Yinke, derdejaarsstudente orthopedagogie in UCLL Hasselt. En ik ben momenteel met een bachelorproef bezig over nazorg na contextbegeleiding. Ik doe onderzoek naar hoe dat concreter invulling kan gegeven worden bij dagcentrum Jan Rap. Die doen dagbegeleiding in groep en contextbegeleiding. We moeten literatuuronderzoek en praktijkonderzoek uitvoeren. Waar ik heel hard tegenaan gelopen ben, is dat er heel weinig literatuur rond te vinden is. Hierdoor heb ik ook organisaties gecontacteerd om eens te horen hoe er binnen die specifieke organisatie invulling gegeven wordt aan nazorg.

Midden:

Volgende vragen zijn een leidraad doorheen een gesprek (dus 3 centrale vragen), op deze manier wordt er ruimte geboden om door te vragen op bepaalde elementen die aan bod komen.

1. Wat verstaan jullie onder nazorg?
2. Hoe pakken jullie nazorg aan?
3. Wat is de rol van de context binnen jullie organisatie?

Afronding:

Bedanking voor de tijd en het interview!

8.2.2. Leidraad interviews coördinatoren (vzw de Waaiburg)

Inleiding:

Ik ben Yinke, derdejaarsstudente orthopedagogie in UCLL Hasselt. En ik ben momenteel met een bachelorproef bezig over nazorg na contextbegeleiding. Ik doe onderzoek naar hoe dat concreter invulling kan gegeven worden bij dagcentrum Jan Rap. We moeten daar literatuuronderzoek doen en praktijkonderzoek. Waar ik heel hard tegenaan gelopen ben, is

dat er heel weinig literatuur rond te vinden is. Hierdoor dacht ik om eerst al eens te horen binnen de Waaiburg hoe elke afdeling dit aanpakt.

Midden:

Volgende vragen zijn een leidraad doorheen een gesprek (dus 5 centrale vragen), op deze manier wordt er ruimte geboden om door te vragen op bepaalde elementen die aan bod komen.

1. Zijn er veel contacten in nazorg?
2. Zijn hier richtlijnen rond?
3. Op een schaal van 1-10, hoe groot denk jij dat de stap is voor gezinnen?
Hoe zou je de drempel kunnen verlagen?
4. Hoe pakken de dagcentra nazorg aan?
5. Wat zijn volgens jou elementen die werkzaam kunnen zijn in nazorg?

Afronding:

Bedanking voor de tijd en het interview!

8.2.3. Leidraad interviews gezinnen

Inleiding:

Hier geef ik geen specifieke inleiding omdat dit gekoppeld is aan de tevredenheidsmeting vanuit vzw de Waaiburg. Ik geef wel kort de informatie mee over de bachelorproef (thema).

Midden:

1. Wist je dat DC Jan Rap ook nazorg aanbiedt?
2. Heb jij hier al gebruik van gemaakt?
Waarom wel/niet?
3. Zou jij hiervan gebruik maken indien je hier nood aan zou hebben?
Waarom wel/niet?
4. Op een schaal van 1 tot 10, hoe groot zou de stap zijn om contact op te nemen met JR voor nazorg? (1 = niet groot – 10 = heel groot)
Wat zou voor jou/jullie kunnen helpen om deze drempel te verlagen?
5. Als jij denkt aan nazorg na het traject dat jullie hebben afgelegd met Jan Rap, wat zou jij/zouden jullie daar belangrijk in vinden?
6. Hoe zou voor jou het perfecte nazorgtraject er uit zien?

Afronding:

Bedanking voor tijd en interview!

8.3. Bijlage 3 - Dataverwerking

8.3.1. Dataverwerkingsmethode interviews organisaties

	VZW Breek	Stef – contextwerker GI De Kempen	Bevindingen
<p>Vraag: Wat verstaan jullie onder nazorg?</p> <p>Toelichting: Ik wil weten hoe de organisatie zelf het begrip nazorg definieert, zodat ik kan nagaan of hun visie aansluit bij de theoretische kaders en beleidsrichtlijnen rond nazorg in de jeugdhulp. Dit helpt me om te begrijpen welke betekenis zij geven aan het concept en welke verwachtingen of doelen ze eraan koppelen.</p>			
<p>Vraag: Hoe pakken jullie nazorg aan?</p> <p>Toelichting: Ik wil weten op welke manier de organisatie nazorg concreet vormgeeft in de praktijk. Dit geeft inzicht in de methodieken, frequentie, betrokken actoren en eventuele knelpunten of sterktes in hun aanpak. Deze informatie is essentieel om aanbevelingen te kunnen doen over hoe nazorg binnen contextbegeleiding verder kan worden versterkt.</p>			
<p>Vraag: Wat is de rol van de context?</p> <p>Toelichting: Ik wil weten hoe de organisatie de betrokkenheid van de context (zoals ouders,</p>			

familie, netwerk, consultants) ziet en organiseert binnen het nazorgtraject. Aangezien mijn onderzoek focust op contextbegeleiding, is het belangrijk om te begrijpen welke plaats de context inneemt in het nazorgproces en hoe die betrokkenheid wordt gestimuleerd of ondersteund.			
---	--	--	--

8.3.2. Dataverwerkingsmethode interviews coördinatoren (vzw de Waaiburg)

	Coördinator dagcentra	Coördinator verblijf	Coördinator thuisbegeleiding sdiens	Bevindingen
<p>Vraag: Zijn er veel contacten in nazorg?</p> <p>Toelichting: Ik wil weten hoeveel nazorgcontacten er plaatsvinden na afloop van het traject, om een beeld te krijgen van de intensiteit van de opvolging en de mate waarin gezinnen en jongeren nog beroep doen op het dagcentrum.</p>				
<p>Vraag: Zijn hier richtlijnen rond?</p> <p>Toelichting: Ik wil weten of er formele of informele richtlijnen zijn die de nazorgstructuur bepalen, zodat ik kan nagaan in hoeverre deze kaders richting</p>				

<p>geven aan het beleid en de praktijk.</p>				
<p>Vraag: Op een schaal van 1-10, hoe groot denk jij dat de stap is voor gezinnen?</p> <p>Toelichting: Ik wil weten hoe groot de drempel is voor gezinnen om na afronding van het traject opnieuw contact op te nemen met het dagcentrum. Dit helpt bij het begrijpen van eventuele belemmeringen en terughoudendheid in het zoeken van verdere hulp.</p>				
<p>Vraag: Hoe zou je de drempel kunnen verlagen?</p> <p>Toelichting: Ik wil weten welke initiatieven of acties de organisatie onderneemt of zou kunnen nemen om het voor gezinnen gemakkelijker te maken om gebruik te maken van nazorg of opnieuw contact op te nemen.</p>				
<p>Vraag: Hoe pakken de dagcentra/verblijf/ thuisbegeleiding nazorg aan?</p> <p>Toelichting: Ik wil weten op welke manier de dagcentra nazorg</p>				

concreet organiseren in de praktijk, om zicht te krijgen op hun aanpak, methodieken en hoe flexibel ze inspelen op noden van gezinnen.				
<p>Vraag: Wat zijn volgens jou elementen die werkzaam kunnen zijn in nazorg?</p> <p>Toelichting: Ik wil weten welke principes of werkwijzen binnen nazorg als effectief worden ervaren, zodat ik deze kan aftoetsen aan bestaande literatuur en meenemen in aanbevelingen voor de praktijk.</p>				

8.3.3. Dataverwerkingsmethode interviews gezinnen

	Gezin 1	Gezin 2	Bevindingen
<p>Vraag 1: Wist je dat dagcentrum Jan Rap ook nazorg aanbiedt?</p> <p>Toelichting: Ik wil weten of de ouders op de hoogte zijn van de mogelijkheid voor nazorg.</p>			
<p>Vraag 2: Heb jij hier al gebruik van gemaakt? Waarom wel/niet?</p> <p>Toelichting: Ik wil weten of de ouders al nazorggesprekken gehad hebben en ook waarom ze dit al dan niet gehad hebben.</p>			
<p>Vraag 3: Zou jij hiervan gebruik maken indien je hier nood aan zou hebben? Waarom wel/niet?</p>			

<p>Toelichting: Ik wil weten of ouders bij nood aan een gesprek de stap terug zouden zetten om het dagcentrum te contacteren. Ook wil ik weten waarom ze dit wel zouden doen of waarom niet.</p>			
<p>Vraag 4: Op een schaal van 1 tot 10, hoe groot zou de stap zijn om contact op te nemen met JR voor nazorg? (1 = niet groot – 10 = heel groot)</p> <p>Wat zou voor jou/jullie kunnen helpen om deze drempel te verlagen?</p> <p>Toelichting: Ik wil weten hoe groot de stap is voor gezinnen om opnieuw contact op te nemen met het dagcentrum. Ook wil ik weten of er factoren zijn waar de ouders aan denken die de eventuele drempel kunnen verlagen.</p>			
<p>Vraag 5: Als jij denkt aan nazorg na het traject dat jullie hebben afgelegd met Jan Rap, wat zou jij/zouden jullie daar belangrijk in vinden?</p> <p>Toelichting: Ik wil weten of er elementen zijn uit het traject dat ouders bij Jan Rap hebben afgelegd die ze ook</p>			
<p>Vraag 6: Hoe zou voor jou het perfecte nazorgtraject er uit zien?</p> <p>Toelichting: Ik wil weten wat de gezinnen belangrijk vinden in nazorg, zonder specifiek te focussen op het traject bij Jan Rap.</p>			

8.4. Bijlage 4 – De Nazorgbox: Samen Sterk Na Afsluiting

8.4.1. Het Nazorgkompas

WAT BETEKENT NAZORG?

De formele begeleiding stopt, maar jullie blijven niet alleen achter. Er kan nazorg aangeboden worden als extra steun. Nazorg is een vorm van lichte, vrijwillige opvolging na afsluiting. Het doel is om de overgang naar zelfstandig verdergaan te verzachten, en om beschikbaar te blijven bij vragen of moeilijkheden.

WELKE VORMEN VAN CONTACT ZIJN MOGELIJK?

Contact houden kan op verschillende manieren: een kort berichtje, een telefoontje, een gesprek of een bezoekje aan het dagcentrum. Wat het best past, wordt samen besproken. Het contact blijft warm, persoonlijk en afgestemd op jullie noden. Soms is het een luisterend oor, soms een check-in of praktische hulp.

HOE VAAK KAN ER CONTACT ZIJN?

Er worden duidelijke, flexibele afspraken gemaakt over hoe en wanneer er contact kan zijn. Je mag altijd opnieuw contact opnemen. De begeleider spreekt met jullie af op welke manier dat best verloopt, ook buiten de geplande momenten.

Wat is de rol van de begeleider na afsluiting?

Een gekende begeleider blijft op een laagdrempelige manier bereikbaar voor opvolging of ondersteuning. Dit kan zijn voor een luisterend oor, praktische vragen, advies bij een moeilijk moment of een heropstart van hulp.

Als het traject stopt, stopt het vertrouwen niet. We blijven bereikbaar, op jouw tempo.

Wat te doen bij terugval of nieuwe zorgen?

Je kan dit aangeven via een kort berichtje, telefoontje of via iemand die je vertrouwt. Jullie krijgen info over hoe je opnieuw hulp kan vragen. Wanneer het even moeilijker gaat denkt de begeleider mee na over wat jullie nodig hebben, en kan opnieuw betrokken worden of doorverwijzen naar de juiste dienst.

Wie kan nog helpen in jullie omgeving?

Familieleden, vrienden of andere vertrouwenspersonen kunnen mee ondersteuning bieden. Samen brengen we in kaart wie een rol kan spelen. Meer steun betekent minder druk op één persoon. Het geeft jullie een breder vangnet en vergroot de zelfstandigheid op lange termijn.

Concrete afspraken

Op de volgende pagina maken we concrete afspraken over hoe jouw nazorgtraject vorm krijgt, dit gebeurt in samenspraak. Af en toe verwijzen we eventueel naar een ander blad dat we ook samen invullen.

Concreet afsprakenblad:

👤 WIE IS JOUW AANSPREEKPUNT?

Naam begeleider: _____

Bereikbaar via: Telefoon / Mail / SMS / WhatsApp

Op dit nummer/mailadres: _____

🕒 HOE VAAK WILLEN WE CONTACT HOUDEN?

- (Wekelijks)
- (Tweewekelijks)
- Maandelijks
- Alleen als de begeleider contact opneemt
- Alleen als de jongere/het gezin contact opneemt
- Anders: _____

📍 OP WELKE MANIER?

- Bellen
- Berichten
- Gesprek thuis
- Gesprek op dagcentrum
- Anders: _____

🔍 WAT ALS JE HET MOEILIK KRIJGT?

"Als het even niet gaat, kan je de begeleider bereiken via: _____

Je mag altijd iets laten weten, ook al is het maar een klein seintje."

👥 WIE UIT JE NETWERK KAN JE OOK CONTACTEREN?

Naam: _____ Telefoon: _____

Naam: _____ Telefoon: _____

✍️ HANDTEKENING

Begeleider: _____

Jongere / gezin: _____

Datum: _____

DIT WIL IK, _____, JOU/JULLIE NOG MEEGEVEN:

"Je hoeft niet sterk te zijn om contact te maken. Gewoon jij zijn is genoeg."
Begeleiders van dagcentrum Jan Rap

8.4.2. Blijf-in-Contact Toolkit

BLIJF-IN-CONTACT TOOLKIT

DOEL: DE BLIJF-IN-CONTACT TOOLKIT ONDERSTEUNT JONGEREN, GEZINNEN EN HULPVERLENERS OM NA HET BEEINDIGEN VAN EEN BEGELEIDINGSTRAJECT OP EEN LAAGDREMPelige, WARME EN PERSOONLIJKE MANIER MET ELKAAR IN CONTACT TE BLIJVEN. DE TOOLKIT VERSTERKT CONTINUÏTEIT, VERTROUWEN EN BEREIKBAARHEID IN DE NAZORGFASE.

	INHOUD	EXTRA INFO
CONTACT-KAARTJES	GEVEN DUIDELIJK WEER HOE EN WANNEER JE JE BEGELEIDER KUNT BEREIKEN	VOORKANT: GEGEVENS & BEREIKBAARHEID ACHERKANT: WARME REMINDER
"DENK AAN MIJ"-KAARTJES	VOOR JONGEREN OM VOORAF AAN TE DUIJDEN IN WELKE SITUATIES ZE WEL GRAAG GECONTACTEERD WORDEN	BEGELEIDER HOUDT ZE BIJ EN GEBRUIKT DEZE MOMENTEN ALS WARME "AANHAAKMOMENTEN"
CONTACT KALENDER	MINI-MAANDPLANNER	HANDIG BIJ HET EINDE VAN TRAJECT, ALS OVERGANGSINSTRUMENT
POSTKAARTJES MET OPEN ZINNEN	BEGELEIDERS OF NETWERKFIGUREN KUNNEN POSTKAARTJES STUREN MET ZINNEN	"IK DACHT AAN JE TOEN...", "WAT HEB JIJ INTUSSEN ALLEMAAL MEEGEMAAKT?", "HIER BEN IK ALS JE ME NODIG HEBT."

CONTACTKAARTJES

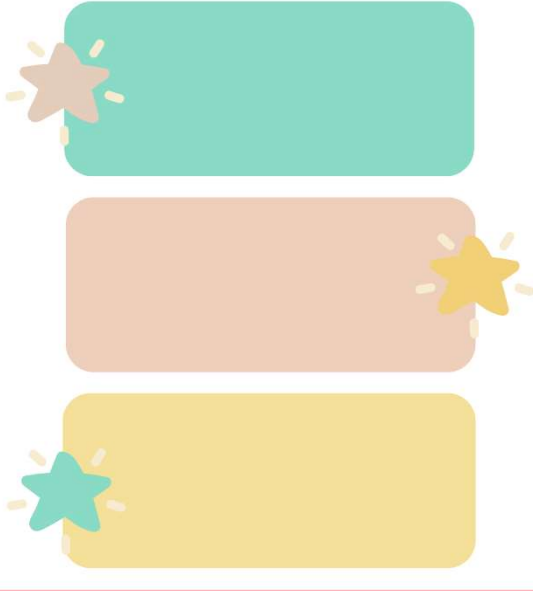
<p>Je hoeft het niet alleen te doen!</p>	Naam begeleider: ..... Bereikbaar op: ☒ Maandag t.e.m. vrijdag ☐ Tussent... en ..... Contact via: ☐ Bellen ☐ Sms ☐ WhatsApp ☐ Ander: ..... Telefoonnummer: .....
<p>Een klein berichtje is altijd oké!</p>	Naam begeleider: ..... Bereikbaar op: ☒ Maandag t.e.m. vrijdag ☐ Tussent... en ..... Contact via: ☐ Bellen ☐ Sms ☐ WhatsApp ☐ Ander: ..... Telefoonnummer: .....
<p>Ik ben er, ook als het even stil is!</p>	Naam begeleider: ..... Bereikbaar op: ☒ Maandag t.e.m. vrijdag ☐ Tussent... en ..... Contact via: ☐ Bellen ☐ Sms ☐ WhatsApp ☐ Ander: ..... Telefoonnummer: .....
<p>Contact mag altijd, druk hoeft niet!</p>	Naam begeleider: ..... Bereikbaar op: ☒ Maandag t.e.m. vrijdag ☐ Tussent... en ..... Contact via: ☐ Bellen ☐ Sms ☐ WhatsApp ☐ Ander: ..... Telefoonnummer: .....

Voor begeleiders:

“Denk aan mij”-kaartjes

Kaartjes waarop jongeren vooraf kunnen aangeven wanneer ze graag spontaan iets zouden horen van hun begeleider.

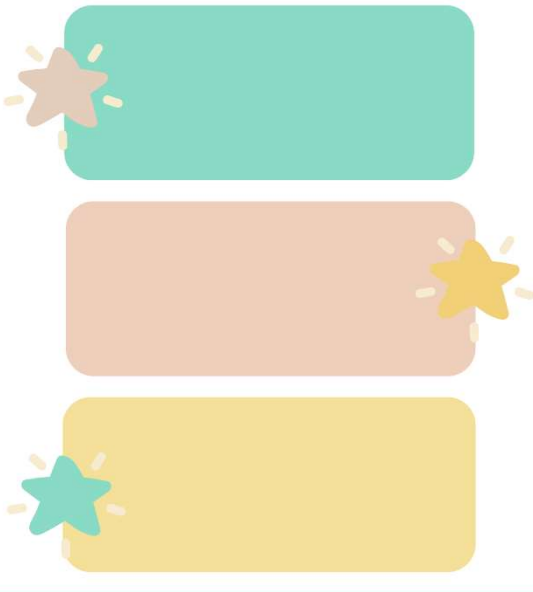
Doel: contact op maat van emotionele of symbolische momenten & versterken van gevoel “Ze denken nog aan mij”

“Denk aan mij”-kaartjes

Soms zijn er momenten waarop een klein berichtje of teken van iemand veel kan betekenen. Met deze kaartjes geef jij aan wanneer het fijn zou zijn om iets van je begeleider te horen — gewoon even laten weten: “Ik ben er nog.”

- Vul één of meerdere kaartjes in, op jouw tempo. Kies momenten die voor jou belangrijk zijn.

CONTACTKALENDER

MAAND 1:

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

- VORM:**
- GESPREK
  - BERICHTJE
  - TELEFOONTJE
  - BEZOEK IN GROEP
- INITIATIEF**
- BEGELEIDER
  - GEZIN
  - JONGERE

MAAND 2:

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

- VORM:**
- GESPREK
  - BERICHTJE
  - TELEFOONTJE
  - BEZOEK IN GROEP
- INITIATIEF**
- BEGELEIDER
  - GEZIN
  - JONGERE

MAAND 3:

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

- VORM:**
- GESPREK
  - BERICHTJE
  - TELEFOONTJE
  - BEZOEK IN GROEP
- INITIATIEF**
- BEGELEIDER
  - GEZIN
  - JONGERE

<p>NOG EVEN DIT...</p> <p>VOEL JE VRIJ OM IETS TE LATEN HOREN. ALLEEN ALS HET GOED VOELT VOOR JOU.</p> <p>DAGCENTRUM JAN RAP</p>	<p>NOG EVEN DIT...</p> <p>ALTIJD WELKOM, OP JOUW MOMENT, IN JOUW TEMPO.</p> <p>DAGCENTRUM JAN RAP</p>	<p>NOG EVEN DIT...</p> <p>IK DACHT AAN JOU. EN SOMS IS DAT GENOEG. MAAR ALS JE WIL PRATEN: IK BEN ER.</p> <p>DAGCENTRUM JAN RAP</p>
<p>NOG EVEN DIT...</p> <p>GEEN VERWACHTING GEWOON EEN HERINNERING DAT ER IEMAND AAN JE DENKT.</p> <p>DAGCENTRUM JAN RAP</p>	<p>NOG EVEN DIT...</p> <p>DIT BERICHTJE IS MISSCHIEN KLEIN, MAAR HET STUURT EEN GROOT "JE MAG ER ZIJN".</p> <p>DAGCENTRUM JAN RAP</p>	<p>NOG EVEN DIT...</p> <p>SOMS IS ÉÉN STAP GENOEG. ALS JIJ KLAAR BENT, WEET JE ME TE VINDEN.</p> <p>DAGCENTRUM JAN RAP</p>
<p>NOG EVEN DIT...</p> <p>GEEN HAAST, GEEN DRUK. MAAR WEL EEN PLEK WAAR JE ALTIJD EVEN TERUG MAG KOMEN.</p> <p>DAGCENTRUM JAN RAP</p>	<p>NOG EVEN DIT...</p> <p>JE HOEFT HET NIET ALLEEN TE DOEN. JE MAG BELLEN, STUREN OF GEWOON NIKS.</p> <p>DAGCENTRUM JAN RAP</p>	<p>NOG EVEN DIT...</p> <p>ALS JIJ EEN SPRANKELTJE NODIG HEBT: IK HEB ER EENTJE VOOR JE KLAARLIGGEN.</p> <p>DAGCENTRUM JAN RAP</p>

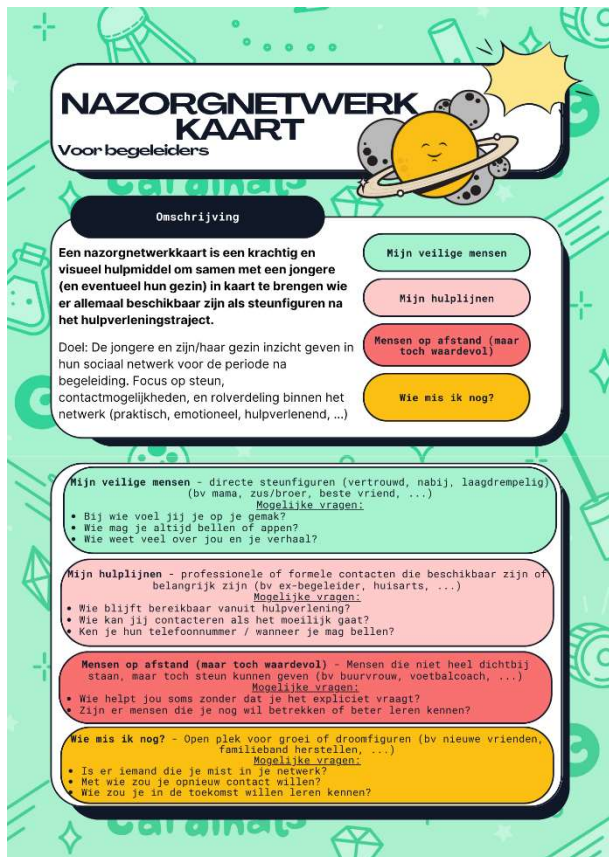
“WARM BLIJVEN, ZONDER TE DUWEN”

Tips voor begeleiders:

- ✉ Stuur af en toe een kleine groet – zonder verwachtingen.
- 🔄 Herinner ze zachtjes aan je beschikbaarheid, zoals: “Je weet me te vinden.”
- 📅 Bied structuur aan, maar met flexibiliteit – plan check-ins samen.
- 💬 Laat de jongere/het gezin kiezen hoe/wanneer er contact is (sms, kaartje, gesprek).
- 👉 Benadruk vertrouwen in hun eigen kracht, zelfs als je laat weten dat je nabij bent.
- ✉ Gebruik postkaartjes met open zinnen, geen vragen of opdrachten.

8.4.3. Nazorgnetwerkkkaart

8.4.3.1. Handleiding voor begeleiders:

**NAZORGNETWERK
KAART**
Voor begeleiders

Omschrijving

Een nazorgnetwerkkkaart is een krachtig en visueel hulpmiddel om samen met een jongere (en eventueel hun gezin) in kaart te brengen wie er allemaal beschikbaar zijn als steunfiguren na het hulpverleningstraject.

Doel: De jongere en zijn/haar gezin inzicht geven in hun sociaal netwerk voor de periode na begeleiding. Focus op steun, contactmogelijkheden, en rolverdeling binnen het netwerk (praktisch, emotioneel, hulpverlenend, ...)

Mijn veilige mensen

Mijn hulplijnen

Mensen op afstand (maar toch waardevol)

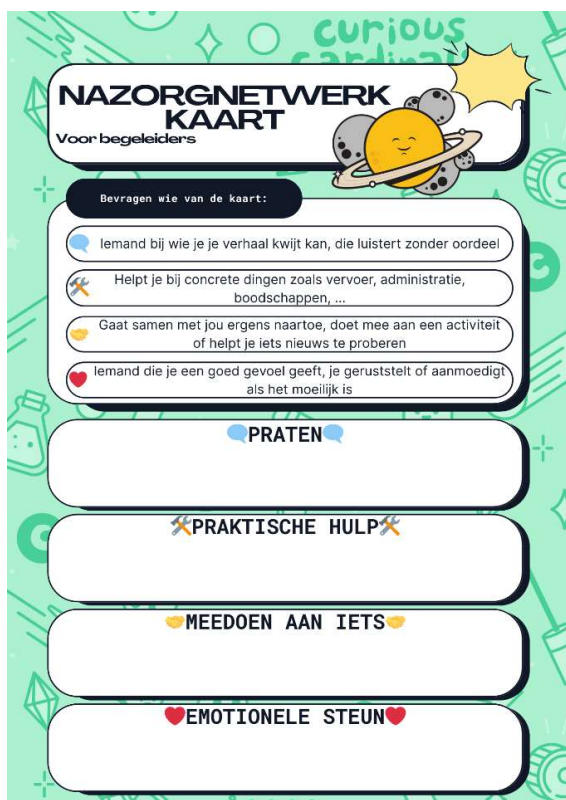
Wie mis ik nog?

Mijn veilige mensen - directe steunfiguren (vertrouwd, nabij, laagdrempelig (bv mama, zus/broer, beste vriend, ...))
Mogelijke vragen:
• Bij wie voel jij je op je gemak?
• Wie mag je altijd bellen of appen?
• Wie weet veel over jou en je verhaal?

Mijn hulplijnen - professionele of formele contacten die beschikbaar zijn of belangrijk zijn (bv ex-begeleider, huisarts, ...)
Mogelijke vragen:
• Wie blijft bereikbaar vanuit hulpverlening?
• Wie kan jij contacteren als het moeilijk gaat?
• Ken je hun telefoonnummer / wanneer je mag bellen?

Mensen op afstand (maar toch waardevol) - Mensen die niet heel dichtbij staan, maar toch steun kunnen geven (bv buurvrouw, voetbalcoach, ...)
Mogelijke vragen:
• Wie helpt jou soms zonder dat je het expliciet vraagt?
• Zijn er mensen die je nog wil betrekken of beter leren kennen?

Wie mis ik nog? - Open plek voor groei of droomfiguren (bv nieuwe vrienden, familieband herstellen, ...)
Mogelijke vragen:
• Is er iemand die je mist in je netwerk?
• Met wie zou je opnieuw contact willen?
• Wie zou je in de toekomst willen leren kennen?

**NAZORGNETWERK
KAART**
Voor begeleiders

Bevragen wie van de kaart:

• Iemand bij wie je je verhaal kwijt kan, die luistert zonder oordeel

• Helpt je bij concrete dingen zoals vervoer, administratie, boodschappen, ...

• Gaat samen met jou ergens naartoe, doet mee aan een activiteit of helpt je iets nieuws te proberen

• Iemand die je een goed gevoel geeft, je geruststelt of aanmoedigt als het moeilijk is

PRATEN

PRAKTISCHE HULP

MEEDOEN AAN IETS

EMOTIONELE STEUN

8.4.3.2. Voor jongeren en gezinnen:

NAZORGNETWERK KAART
Voor jongeren (en gezinnen)

Wat is het?

Deze kaart helpt jou om te zien wie er voor jou klaarstaat na het traject. Je vult in wie je vertrouwt, wie je kan bellen, en wie je misschien nog wil betrekken. Zo krijg je een duidelijk overzicht van je netwerk en weet je bij wie je terecht kan als je hulp, steun of gewoon een babbeltje nodig hebt.

☀️ Vul samen met je begeleider in, alleen of met je gezin.

- Mijn veilige mensen
- Mijn hulplijnen
- Mensen op afstand (maar toch waardevol)
- Wie mis ik nog?

Diagram: A central box labeled 'You' is connected to a network of empty rounded rectangular boxes, representing a social network map.

NAZORGNETWERK KAART
Voor jongeren en gezinnen

Concreet

- 🗣️ Iemand bij wie je je verhaal kwijt kan, die luistert zonder oordeel
- 🔧 Helpt je bij concrete dingen zoals vervoer, administratie, boodschappen, ...
- 👫 Gaat samen met jou ergens naartoe, doet mee aan een activiteit of helpt je iets nieuws te proberen
- ❤️ Iemand die je een goed gevoel geeft, je geruststelt of aanmoedigt als het moeilijk is

PRATEN

🔧 PRAKTISCHE HULP 🔧

👫 MEEDOEN AAN IETS 👫

❤️ EMOTIONELE STEUN ❤️

8.4.4. Reflectiespel “Nazorgpraat”

<div style="text-align: center;"> <h2 style="margin: 0;">GEVOEL</h2> </div> <p>Doel: Jongeren en hun gezin laten stilstaan bij hun innerlijke beleving, emoties en ervaringen tijdens het hulpverleningstraject. Deze vragen helpen bij het verwoorden van gevoelens, het verwerken van moeilijke momenten en het herkennen van wat veiligheid geeft.</p> <div style="display: grid; grid-template-columns: 1fr 1fr 1fr; gap: 10px;"> <div style="border: 1px solid orange; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Wanneer voelde jij je het meest gesteund tijdens je traject? </div> <div style="border: 1px solid brown; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Wat gaf jou een veilig gevoel bij je begeleider? </div> <div style="border: 1px solid gold; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Welke momenten vond je moeilijk om over te praten? </div> <div style="border: 1px solid blue; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Wanneer voelde jij je gehoord? </div> <div style="border: 1px solid green; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Wat mis(te) je soms in de hulpverlening? </div> <div style="border: 1px solid pink; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Wat helpt jou om je beter te voelen na een moeilijke dag? </div> </div>	<div style="text-align: center;"> <h2 style="margin: 0;">RICHTING</h2> </div> <p>Doel: Jongeren en hun gezin stimuleren om na te denken over hun toekomst, doelen en het pad dat ze willen volgen. Deze vragen bieden perspectief en helpen bij het vormgeven van een betekenisvol nazorgplan.</p> <div style="display: grid; grid-template-columns: 1fr 1fr 1fr; gap: 10px;"> <div style="border: 1px solid orange; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Wat zou jij willen bereiken na het traject? </div> <div style="border: 1px solid brown; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Waar kijk je naar uit in de toekomst? </div> <div style="border: 1px solid gold; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Wat betekent zelfstandigheid voor jou? </div> <div style="border: 1px solid blue; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Welke stappen wil je nog zetten? </div> <div style="border: 1px solid green; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Wat wil je leren of verder ontwikkelen? </div> <div style="border: 1px solid pink; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Wat helpt jou om gemotiveerd te blijven? </div> </div>
<div style="text-align: center;"> <h2 style="margin: 0;">HULP & CONTACT</h2> </div> <p>Doel: In kaart brengen hoe en wanneer jongeren en hun gezin contact willen houden met hulpverleners of hun netwerk. Dit helpt om eigen regie te versterken en maakt verwachtingen rond nazorg concreet.</p> <div style="display: grid; grid-template-columns: 1fr 1fr 1fr; gap: 10px;"> <div style="border: 1px solid orange; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Wat zou jij willen dat je begeleider blijft doen na het traject? </div> <div style="border: 1px solid brown; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Wanneer wil jij graag contact opnemen? </div> <div style="border: 1px solid gold; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Wat vind jij belangrijk in een hulpverlener? </div> <div style="border: 1px solid blue; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Hoe weet je of je hulp nodig hebt? </div> <div style="border: 1px solid green; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Wie kan jij bellen als het moeilijk is? </div> <div style="border: 1px solid pink; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Hoe zie jij de rol van je netwerk na het traject? </div> </div>	<div style="text-align: center;"> <h2 style="margin: 0;">GROEI & KRACHT</h2> </div> <p>Doel: Jongeren en hun gezin bewust maken van hun persoonlijke groei, sterktes en veerkracht. Deze vragen bouwen aan zelfvertrouwen en geven positieve erkenning aan de weg die al is afgelegd.</p> <div style="display: grid; grid-template-columns: 1fr 1fr 1fr; gap: 10px;"> <div style="border: 1px solid orange; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Waar ben jij trots op uit je traject? </div> <div style="border: 1px solid brown; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Wat doe jij nu zelf wat je vroeger niet kon? </div> <div style="border: 1px solid gold; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Wat heb jij geleerd over jezelf? </div> <div style="border: 1px solid blue; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Wat geeft jou kracht in moeilijke momenten? </div> <div style="border: 1px solid green; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Wat zou je tegen jezelf zeggen toen je net begon? </div> <div style="border: 1px solid pink; border-radius: 15px; padding: 5px; text-align: center;"> Wie of wat gaf jou moed? </div> </div>

8.4.5. Infographic “6 Bouwstenen van Sterke Nazorg”

DE 6 BOUWSTENEN VAN KRACHTIGE NAZORG – WAT ÉCHT WERKT

- CONTINUÏTEIT**
Een vertrouwde begeleider blijft bereikbaar
“We houden nog maandelijks contact, ook al is het traject afgerond.”
- FLEXIBILITEIT**
Contact op maat: sms, gesprek, of even samen wandelen
“Soms stuurt mijn begeleider gewoon een appje om te vragen hoe het gaat.”
- NETWERK**
Je hoeft het niet alleen te doen
“Mijn tante helpt nu als ik vragen heb over school - ze was erbij in mijn laatste gesprek.”
- EMPOWERMENT**
Jij bepaalt mee hoe jouw nazorg eruitziet
“Ik mocht zelf kiezen of ik wilde bellen of afspreken.”
- VROEGTIJDIGE VOORBEREIDING**
Duidelijkheid nog vóór het traject stopt
“We maakten al een plan in mijn laatste maand bij Jan Rap.”
- VERANKERING**
Nazorg is geen toeval, het is beleid
“Bij Jan Rap is er tijd voorzien voor nazorg - dat is geen extra, dat hoort erbij.”